

ח' תמוז, תשפ"ג
27 יוני, 2023
מס': 5/2023

הנדון: חוזר חיסון תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי הבריאות

סימוכין: חוזר מנכ"ל משרד הבריאות מס' 11/2022 מיום 27.11.22: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי הבריאות

להלן חוזר מעודכן לחיסון תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי הבריאות. החוזר מחליף את החוזר שבסימוכין ומעדכן אותו בהתאם להנחיות מקצועיות עדכניות.

בכבוד רב,

משה בר סימן טוב

העתק: ח"כ משה ארבל, שר הבריאות

233814623

תוכן העניינים

3		עדכונים עיקריים:
4	1. כללי	
4	2. מהות	
4	3. מסמכים ישימים	
4	4. הגדרות	
6	5. החיסונים והבדיקות הנדרשים	
8	6. אחריות מעסיקים במוסדות בריאות ומנהלי מוסדות להכשרת תלמידי מקצועות הבריאות	
9	7. מתן החיסונים ותחילת העבודה	
9	8. אישורים	
10	9. תחולת ההנחיות ומצבים מיוחדים	
13	10. קבוצות עובדים מיוחדות	
13	11. דיווח על אירועים בסמיכות לקבלת החיסון	
15	נספח 1: תכנית חיסונים על-פי עיסוק או מקצוע הבריאות הנלמד, ומידת החשיפה	
16	נספח 2: נגיף דלקת כבד B - HBV	
17	נספח 2 א: חיסון עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות נגד נגיף דלקת כבד B - תרשים זרימה	
18	נספח 2 ב: חיסון נגד HBV למקבלי התכנית המורחבת	
21	נספח 2 ג: טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים - תכנית הבסיס	
22	נספח 2 ד: טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים - התכנית המורחבת	
24	נספח 2 ה: כללים לבדיקה ולהעסקה של עובד בריאות המבצע פפמ"ח, שהינו נשא HBsAg	
26	נספח 3: פירוט עיקרי פעולות פולשניות מועדות לחשיפה - פפמ"ח	
28	נספח 4: בדיקות ל-HCV למקבלי התכנית המורחבת	
30	נספח 5: טבלת הגדרת חסינות נגד טטנוס דיפתריה, חצבת חזרת ואדמת, שעלת, אבעבועות רוח ופוליו והשלמת חיסונים בעובדים שאינם מחוסנים	
31	נספח 6: רישום ותייעוד במרפאת החיסונים לעובדי בריאות	
32	נספח 6 א: חיסונים ובדיקות שבוצעו בעבר ותכנית השלמת חיסונים לעובד בריאות / תלמיד מקצועות הבריאות	
36	נספח 6 ב: תכנית החיסונים שעל עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לקבל והבדיקות שעליו לבצע, ורישום ביצועם	
39	נספח 6 ג: אישור על קבלת תכנית החיסונים של עובד הבריאות ותלמיד מקצועות הבריאות	
40	נספח 6 ד: הודעה לעובד בריאות ותלמיד מקצועות הבריאות שאינו מוגן נגד דלקת כבד נגיפית B	
41	נספח 6 ה: סירוב עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לקבל חיסון	
42	נספח 6 ו: סירוב עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לבצע בדיקה ל-HBV או ל-HCV	
43	נספח 6 ז: סירוב עובד בריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לבצע בדיקות לשחפת או לקבל טיפול מונע שחפת	
44	נספח 7: נוסח מומלץ לדף מידע על החיסונים ועל הבדיקות למחלות מדבקות לעובדי בריאות ולתלמידי מקצועות הבריאות	

עדכונים עיקריים:

1. ההנחיות לחיסון נגד נגיף קורונה החדש הוצאו מהחוזר. נקבע כי כמו לגבי החיסון נגד שפעת עונתית, חלה על עובדי הבריאות ותלמידי מקצועות הבריאות חובה מוסרית ואתית להתחסן נגד נגיף קורונה החדש, בהתאם למכתב ראש האגף לאפידמיולוגיה מיום 16/3/23. בהתאם לשינוי, הוסרו התייחסויות לחיסון נגד נגיף קורונה החדש, לאורך החוזר, ובוטל נספח 8.
 2. הוטמעו המלצות מעודכנות של הוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי דלקת כבד נגיפית B ודלקת כבד נגיפית C, בדגש על עובדי בריאות המבצעים פפמ"ח.
 3. עדכון הנחיות להפניית תלמידי רפואת שיניים, שיננות ופרמדיקים לועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי דלקת כבד נגיפית B ו C .
 4. הוספה אפשרות לבצע בדיקות תבחין לשחפת במרפאות שאינן מרכז לטיפול בשחפת, בהתאם למפורט בגוף החוזר.
 5. במקרה של סירוב לקבל חיסון או לבצע בדיקה, שונתה ההנחיה מהזמנה לחתימה לסירוב בכל שנה, לחתימה על סירוב, לפי הצורך, בצמתי שינוי, כמפורט בגוף החוזר.
 6. במקרה של סירוב לקבל חיסון MMR או אבעבועות רוח, נוסף כי לא יאושר לטפל בתינוקות בחדרי לידה, במחלקות ילדים, ילודים ופגים, בחדרי המיון, במרפאות המטפלות בילדים ובתחנות לבריאות המשפחה.
-

1. כללי

- 1.1. עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות עלולים, עקב עיסוקם, להדבק ממטופליהם במחוללי מחלות מדבקות קשות. הם גם עלולים להדביק במחוללים אלו את מטופליהם. לכן קובע משרד הבריאות שעליהם להיות מחוסנים נגד המחלות הקשות החשובות, אשר נגדן קיים חיסון בטוח ויעיל.
- 1.2. החוזר כולל 3 תכניות חיסון לעובדי בריאות בהתאם לתפקידם, ולתלמידי מקצועות הבריאות בהתאם למקצוע שהם לומדים. התוכניות מפורטות בטבלה בסעיף 5.7 להלן.

2. מהות

נוהל זה עוסק בתחומים הבאים:

- 2.1. המחלות אשר משרד הבריאות קבע שעובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות יהיו מחוסנים נגדן, לפי מקצוע ועיסוק (נספח 1).
- 2.2. כללים לחיסונם של תלמידי מקצועות הבריאות ושל שתי קבוצות העובדים במערכת הבריאות:
 - 2.2.1. עובדי הבריאות.
 - 2.2.2. עובדי המינהל במערכת הבריאות.
- 2.3. כללים לביצוע בדיקות לחסינות נגד דלקת כבד נגיפית B (HBV) ולנשאות לנגיף זה, בדיקות לנשאות לדלקת כבד נגיפית C (HCV) ובדיקות לשחפת חביונית.
- 2.4. כללי העסקתם של עובדי בריאות המבצעים פעולות פולשניות מועדות לחשיפה (פפמ"ח), כולל:
 - 2.4.1. עובדים שלא הראו תגובה חיסונית מספיקה לחיסון נגד נגיף דלקת כבד מסוג B.
 - 2.4.2. עובדים שיש להם הוריית נגד לקבלת החיסון הנ"ל.
 - 2.4.3. נשאי נגיף דלקת כבד B.
 - 2.4.4. נשאי נגיף דלקת כבד C.
- 2.5. הגבלות על מתן טיפול בידי עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות שאינם מחוסנים.

3. מסמכים ישימים

- 3.1. תדריך החיסונים של משרד הבריאות העדכני באותה עת.
- 3.2. המלצות הוועדה לקביעת מדיניות להעסקת עובדי בריאות נשאי נגיף דלקת כבד B ו-C.
- 3.3. חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 2/2007: "הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם", כאן.
- 3.4. חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 01/2022: "עובדי בריאות נשאי נגיף HIV", כאן.
- 3.5. המלצות הוועדה המייעצת לחיסונים ומחלות זיהומיות.

4. הגדרות

- 4.1. "הוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו-HCV" - הוועדה לקביעת קווים מנחים למניעת העברה של דלקת כבד B ו-C בין עובדי בריאות ומטופלים. פרטים נוספים לגבי הוועדה ניתן למצוא באתר המשרד, כאן.
- 4.2. "חיסון נגד פוליו" - חיסון מומת (IPV) או חי-מוחלש (OPV) כנגד נגיף הפוליו (שיתוק ילדים).
- 4.3. "כייל מחסן לטווח ארוך של נוגדנים מסוג anti-HBs" - אחת משלוש האפשרויות שלהלן:

- 4.3.1. כייל 10 mIU/ml ומעלה שנמדד 4-8 שבועות לאחר קבלת מנת החיסון השלישית נגד HBV או אחרי קבלת מנה רביעית ומעלה במקרה של כייל שלילי אחרי שלוש מנות.
- 4.3.2. כייל חיובי של נוגדני anti-HBs (בכל כייל) יחד עם: anti-HBc חיובי וכייל שלילי של HBsAg.
- 4.3.3. כייל נוגדנים של anti-HBs ≥ 100 mIU/ml גם בקרב מי שאין לו תיעוד על קבלת שלוש מנות חיסון.
- 4.4. "מוסד בריאות" – מוסד רפואי, לרבות מוסדות ועמדות לטיפול יום, מרפאות, מרפאות שיניים, מכונים, מעבדות, מכבסות המשרתות את מערכת הבריאות, תחנות לבריאות המשפחה, שירותי בריאות התלמיד, אמבולנסים ומסגרות דיור בקהילה בבריאות הנפש: דיור מוגן, הוסטלים, מגורים טיפוליים ואינטנסיביים, מגורים שיקומיים בגישה אקולוגית, מסגרות הדיור "קהילה משקמת" ומוסדות הקהילה המטפלים בהתמכרויות: אשפוזיות, הוסטלים ומרכזי יום.
- 4.5. "מרפאת חיסון לעובדי בריאות" / "מרפאת החיסונים" - מרפאה העומדת בדרישות חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מספר 4/2018, "סטנדרט להפעלת מרפאת חיסונים", כאן.
- אחות או רופא מרפאה זו יהיו בעלי הידע הנדרש לעבודת המטפל במרפאת חיסונים המוגדר בחוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מספר 3/2018 בנושא זה, כאן.
- 4.6. "מקצועות הבריאות" - מקצועות בריאות שנלמדים במוסדות ייעודיים להכשרת עובדי בריאות. מקצועות אלה מפורטים בטבלה הראשונה בנספח 1.
- 4.7. "נגיף קורונה החדש" – נגיף קורונה החדש 2019 (nCoV - 2019 novel Coronavirus) כהגדרתו בפקודת בריאות העם.
- 4.8. "עובד בריאות" – עובד אחד ממקצועות הבריאות, עובד מינהל במוסד בריאות, או עובד אחר, העובד בתשלום או בהתנדבות במוסד המעניק שירותים רפואיים, כולל עובד המועסק באמצעות חברת כוח אדם או כעצמאי, העלול להיחשף למטופל, לרבות מגע פיזי עם מטופלים או עם נוזלי גופם או עם הפרשותיהם באחד או יותר ממוסדות הבריאות, וכן עובדי צוותי הבקרה מטעם משרד הבריאות העורכים בקרות ופיקוח במוסדות הבריאות.
- 4.9. "עובד מינהל במוסד בריאות" – עובד בתשלום או בהתנדבות, במוסד רפואי, כולל עובד המועסק באמצעות חברת כוח אדם, העלול להדבק ממטופלים או להדביק אותם במחלות מדבקות, כמפורט להלן:
- 4.9.1. ההגדרה כוללת צוות מינהלי (כגון עובדי מזכירות רפואית במחלקות ובמרפאות).
- 4.9.2. ההגדרה אינה כוללת צוות מינהלי המוצב במשרדי ההנהלה בלבד, ואינו צפוי להיות מוצב במחלקות או מרפאות.
- 4.9.3. ההגדרה אינה כוללת עובדים של ספקי שירותים שונים הנמצאים בשטחים הציבוריים של מוסדות בריאות, כגון: מוכרי מזון ומוצרים אחרים, בחנויות או בדוכנים שבמתחמי המוסדות.
- 4.10. "פעולות פולשניות מועדות לחשיפה" / "פפמ"ח" - פעולות אשר ביצוען עלול להביא למעבר של נגיף דלקת כבד B או נגיף דלקת כבד C או נגיף HIV, ממטפל נשא הנגיף למטופל, או ממטופל נשא למטפל. פירוט לפעולות עיקריות מסוג זה מובאות בנספח 3.
- 4.11. עובד המבצע פפמ"ח - עובד בריאות או תלמיד מקצועות הבריאות המבצע פפמ"ח.
- 4.12. "תינוק" - ילד שטרם מלאה לו שנה אחת.
- 4.13. "תכנית החיסונים" - רשימת החיסונים שצריך לקבל עובד בריאות או תלמיד מקצועות הבריאות, חתומה ע"י רופא או אחות ממרפאת חיסון לעובדי בריאות, לפי המפורט בחלק ב' של נספח 6.

4.14. "תלמיד מקצועות הבריאות" - תלמיד הלומד במוסד, המכשיר אותו למקצועות המוזכרים בטבלה העליונה שבנספח 1, וכן תלמידים שבמסגרת לימודיהם עוברים הכשרה מקצועית בתוך מוסדות בריאות, שמשכה יותר מחודש, במצטבר (כגון סטודנטים לעבודה סוציאלית או פסיכולוגיה).

5. החיסונים והבדיקות הנדרשים

5.1. תכניות החיסון הן:

5.1.1. "תכנית המינימום": תכנית חיסון נגד מחלות העוברות דרך האוויר בלבד (חצבת, חזרת, אדמת, אבעבועות רוח ושעלת). התכנית מיועדת לעובדי מינהל או תלמידי מקצועות הבריאות, שתפקידם אינו כולל מגע עם מטופלים או עם הפרשותיהם.

5.1.2. "תכנית הבסיס": "תכנית המינימום" ובנוסף לה חיסון נגיף פוליו, חיסון נגד דלקת כבד נגיפית B ובדיקה להדבקה בחיידק השחפת (שחפת חביונית). התכנית מיועדת לעובדי בריאות העלולים להיחשף לחולים ולהפרשותיהם, לתלמידים הלומדים מקצועות אלה וכן לעובדי מינהל, שתפקידם כולל גם מגע עם מטופלים או עם הפרשותיהם.

5.1.3. "התכנית המורחבת": התכנית מיועדת לעובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות, שהסיכון שלהם להדבק ב-HBV וב-HCV הוא הגדול ביותר, כולל אלו המבצעים פפ"ח, כמפורט בטבלה בנספח 1. היא כוללת בנוסף ל"תכנית הבסיס" שני מרכיבים נוספים:

5.1.3.1. בדיקות לנשאות של נגיף דלקת כבד B: anti-HBc, HBsAg ובדיקת רמת נוגדנים מסוג

anti-HBs 4-8 שבועות אחרי השלמת הקבלה של סדרת החיסון נגד HBV.

5.1.3.1.1. חובה לכל עובדי בריאות המבצעים פפ"ח, חדשים או ותיקים;

5.1.3.1.2. חובה לכל עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות **חדשים** הנכללים בתכנית המורחבת, כמפורט בנספח 1.

5.1.3.1.3. אם בוצעה בדיקת נוגדני anti-HBs קודם לבדיקות אלו, ונמצאה רמת כייל מחסן כמתואר בסעיף 4.3 ובנספח 2, אין צורך לבצע את הבדיקות ל-anti-HBc ו-HBsAg.

5.1.3.2. בדיקת נוגדנים נגד HCV (anti-HCV):

5.1.3.2.1. חובה לכל עובדי בריאות המבצעים פפ"ח, חדשים או ותיקים;

5.1.3.2.2. חובה לכל עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות **חדשים** הנכללים בתכנית המורחבת, כמפורט בנספח 1.

5.1.3.2.3. המלצה - לעובדי בריאות ותיקים שאינם מבצעים פפ"ח ולא נבדקו ל-HCV יש להציע לבצע בקופת חולים בדיקה ל-HCV.

5.1.3.2.4. אם זוהו נוגדני anti-HCV, יש לבצע בדיקת עומס נגיפי (HCV RNA) ב-PCR.

5.1.4. תכניות החיסון מפורטות בטבלה בסעיף 5.7.

5.2. פירוט מקצועות הבריאות ומקצועות אחרים במוסדות רפואה, ותכנית החיסונים הנדרשת, על פי החשיפה בכל מקצוע, מובאים בנספח 1.

5.3. החיסונים והבדיקות הנכללים בחוזר, הגדרת החסינות לכל מחלה והשלמת החיסונים בעובדים שאינם מחוסנים, מובאים בנספחים ובסעיפים הבאים:

5.3.1. פוליו – נספח 5 ותדריך החיסונים.

5.3.2. טטנוס ודיפתריה – נספח 5 ותדריך החיסונים.

- 5.3.3. שעלת – נספח 5 ותדריך החיסונים.
- 5.3.4. חצבת, חזרת ואדמת – נספח 5 ותדריך החיסונים.
- 5.3.5. אבעבועות רוח – נספח 5 ותדריך החיסונים.
- 5.3.6. דלקת כבד נגיפית B – נספח 2 (על תת חלקיו) ותדריך החיסונים.
- 5.3.7. בדיקות לחסינות נגד נגיף HBV ולנשאות לו – נספח 2 (על תת חלקיו).
- 5.3.8. בדיקות לנשאות לנגיף HCV – נספח 4.
- 5.3.9. בדיקות להדבקה בחיידק השחפת – הפרק "בדיקות אבחון לשחפת חביונית" בתדריך החיסונים, כאן. כמו כן, חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 2/2007: "הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם", כאן.
- 5.4. חיסונים ובדיקות שההנחיות לגביהן לא כלולות בחוזר זה:
- 5.4.1. בדיקת HIV – ההנחיות בעניין זה מפורטות בחוזר "עובדי בריאות נשאי HIV", כאן.
- 5.4.2. חיסון נגד שפעת עונתית – ההנחיות בעניין זה מפורטות בתדריך החיסונים, בנוהלי האגף לאפידמיולוגיה וכמפורט בחוזרים העתיים בנושא היערכות מערכת הבריאות לחורף.
- 5.4.3. חיסון נגד נגיף קורונה החדש – כמו לגבי החיסון נגד שפעת עונתית, חלה על עובדי הבריאות ותלמידי מקצועות הבריאות חובה מוסרית ואתית להתחסן נגד נגיף קורונה החדש, בהתאם להנחיות העדכניות שבתדריך החיסונים ובהנחיות האגף לאפידמיולוגיה בעניין תרכיבים נגד נגיף קורונה החדש (ההנחיות העדכניות למועד חוזר זה עבור חיסון נגד נגיף קורונה החדש זמינות כאן).
- 5.5. באחריות ראש חטיבת בריאות הציבור לעדכן בחוזר זה, מעת לעת, את רשימת המחלות שעל עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות להיות מחוסנים נגדן, ואת הבדיקות אשר עליהם לבצע.
- 5.6. הכללים לבדיקה ולהעסקה של עובד בריאות המבצע פפמ"ח, שהינו נשא HBV או HCV, מפורטים בנספחים 2 ו-4, בהתאמה. דוגמאות לפפמ"ח מפורטות בנספח 3.
- 5.7. טבלת תכניות החיסון:

החיסון/ בדיקה	1. תכנית המינימום	2. תכנית הבסיס	3. התכנית המורחבת
Td/Tdap	+	+	+
MMR	+	+	+
אבעבועות רוח	+	+	+
פוליו		+	+
HBV		+	+
Anti-HBs			+
Anti-HCV			+
Anti - HBc			+
HBsAg			+
תבחין טוברקולין		+	+

6. אחריות מעסיקים במוסדות בריאות ומנהלי מוסדות להכשרת תלמידי מקצועות הבריאות

- 6.1. חובת מעסיק עובדי בריאות לפעול על פי חוזר זה, לחיסונים ובדיקתם של העובדים שהוא מעסיק, הנמצאים בסיכון עקב עבודתם. חובה זו מתייחסת לעובדים המועסקים במסגרת המוסד ובתחומיו, בלי קשר לסוג העסקתם, כולל מתנדבים, תלמידים ועובדים המועסקים באמצעות חברת כוח אדם.
- 6.2. מנהל מוסד הבריאות הוא האחראי לביצוע החיסונים. לשם כך ימנה מנהל מוסד הבריאות עובד במוסד הבריאות, שירכז את הטיפול בחיסון עובדי הבריאות במוסד. תפקידי העובד:
- 6.2.1. הפניית עובדים לקבלת חיסונים ולביצוע הבדיקות הנכללות בחוזר זה לפי עיסוקם, ומעקב אחר ביצועם.
- 6.2.2. מתן הסבר על המחלות הנכללות בחוזר זה ונחיצות קבלת החיסונים נגדן. מומלץ להסתייע בדף המידע שבנספח 7.
- 6.2.3. מסירת סיכום ודיווח שנתי של נתוני קבלת החיסונים ליחידה הארצית למניעת זיהומים, עד 15 במרץ בכל שנה.
- 6.2.4. ניהול קובץ עובדי בריאות המבצעים פפ"ח במוסד, שהינם נשאי HBV או HCV והמעקב אחריהם בהתאם לחוזר זה על נספחיו, יחד עם המעקב אחר מבצעי פפ"ח שהם נשאי HIV, בהתאם לחוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 01/2022: "עובדי בריאות נשאי נגיף HIV", כאן.
- 6.2.5. ניהול קובץ עובדים המטפלים בתינוקות, ובו רישום קבלת החיסון נגד שעלת, MMR ואבעבועות רוח.
- 6.2.6. ניהול קובץ עובדים המטפלים בחולים במצב של דיכוי חיסוני במחלקות להשתלת איברים, השתלת מח עצם, המטואונקולוגיה ואונקולוגיה, ובו רישום תאריכי קבלת החיסונים כנגד MMR ואבעבועות רוח, או מצב החסינות נגד ארבע מחלות אלו.
- 6.2.7. יישום סעיף 9.10 של חוזר זה, בעניין ההגבלות על עיסוקו של עובד בריאות שסרב לקבל חיסון הנדרש ממנו.
- 6.2.8. ביחס לעובדים המועסקים שלא באופן ישיר על ידי המוסד הרפואי (כגון בקבלנות או עובדי ספקים חיצוניים ועצמאיים): על מנהל מוסד הבריאות לדאוג שבכל חוזה מול ספק כאמור יחויב הספק לדאוג לחיסון ולביצוע בדיקות לעובדיו בהתאם להנחיות בחוזר זה. על מוסד הבריאות לבצע בקרה על קיום הוראה זו. בהעדר סעיף כזה בהסכם, או אם לא בוצעה בקרה על קיומו, יישא המוסד הרפואי בו העובד מבצע את העבודה באחריות לחיסונים ולבדיקות כנדרש.
- 6.3. מנהלי מוסדות להכשרת תלמידים במקצועות הבריאות אחראים על יידוע התלמידים אודות הצורך בקבלת החיסונים בהקדם, על הפנייתם לקבלת החיסונים ולביצוע הבדיקות הנדרשות ועל הפעולות הנדרשות מהמוסד לאור החלטת עובדי מרפאת החיסונים.
- 6.4. האחריות למימון החיסונים והבדיקות:
- 6.4.1. המעסיק חייב לממן את מתן החיסונים לעובדים במוסד הבריאות, בין אם יינתנו ישירות ע"י המעסיק עצמו ובין אם ע"י גורם אחר, וזאת כחלק בלתי נפרד מחובתו ואחריותו לדאוג לבטיחות המטופלים והעובדים.
- 6.4.2. בהתאם לתקנות מס מקביל (שירותי בריאות בעבודה), תשל"ג-1973, מימון הבדיקות הנדרשות לבירור מצב חסינות נגד HBV או נשאות ל-HBsAg, בדיקות לנשאות HCV ובדיקות לשחפת (תבחין טוברקולין וצילום חזה), חלות על קופת החולים המבטחת את העובד. אין מניעה

שהמעסיק יבצע את הבדיקות במרפאה הייעודית שלו, אם יש לו, תוך התחשבות עם הקופה המבטחת, בהסכמה.

6.4.3. תלמידי מקצועות הבריאות אחראים על קבלת החיסונים וביצוע הבדיקות, ואחראים למימונם. עליהם להציג להנהלת המוסד בו הם לומדים אישור על קבלת תכנית החיסונים- לפני תחילת התנסות קלינית או כל עבודה במוסד בריאות במסגרת הלימודים, הנמשכת, במצטבר, יותר מחודש אחד.

7. מתן החיסונים ותחילת העבודה

- 7.1. מתן החיסונים יעשה במרפאת חיסון לעובדי בריאות.
- 7.2. תבחין טוברקולין ניתן לבצע במרפאות החיסונים (של לשכות הבריאות או של מוסד הבריאות, ובתנאי שקיים במרפאת החיסונים צוות שקיבל הכשרה מתאימה לקריאת התבחין), או במרכזים לטיפול בשחפת (מלש"חים).
- 7.3. רופא או אחות במרפאת החיסונים יחליטו, בהתאם לתיעוד ולראיון של כל מועמד לקבלת חיסונים, מה תכלול תכנית החיסונים האישית שעליו לקבל. התכנית תקבע לאחר שנרשמו החיסונים שקיבל בעברו - בחלק א' של נספח 6, על בסיס תשאול, תיעוד ובדיקות. תכנית החיסונים והבדיקות שעליו לבצע יירשמו בחלק ב' של נספח 6. יש למלא את חלקים א' ו-ב' של נספח 6 בשני עותקים: האחד יינתן לעובד, והשני יישמר במרפאה בה ניתן החיסון.
- 7.4. עובד בריאות אשר אינו מבצע פפמ"ח, או תלמיד מקצועות הבריאות, שעמדו בכל דרישות תכנית החיסונים והבדיקות הנדרשות בחוזר זה פרט לקבלת המנה השלישית של החיסון נגד HBV, או שעוד אין להם תוצאת בדיקת נוגדנים אחרי קבלת שלוש מנות של החיסון נגד HBV, יכולים לקבל אישור זמני על פי חלק ג' בנספח 6, ולהתחיל לעבוד. עליהם להמשיך ולקבל את תכנית החיסון נגד HBV לאחר תחילת העבודה. אישור קבוע יינתן רק לאחר סיום התכנית.
- 7.5. על כל תלמיד מקצועות הבריאות להציג אישור על קבלת החיסונים הנדרשים על פי חוזר זה עד סיום שנת הלימודים הראשונה, או עד מועד ההתנסות הקלינית הראשונה, המוקדם מבין השניים. מומלץ שיהיה זה אחד התנאים של המעבר משנה א' לשנה ב'.

8. אישורים

- 8.1. לאחר השלמת קבלת החיסונים וביצוע הבדיקות בהתאם לנדרש על פי התכנית, יחתמו רופא או אחות במרפאת החיסונים על חלק ג' בנספח 6, המאשר השלמת תכנית החיסונים והבדיקות, בין באופן קבוע ובין זמנית.
- 8.2. העובד יגיש את האישור כשהוא מלא וחתום כנדרש, למחלקת משאבי אנוש או למרפאת הפרסונל במוסד הבריאות בו הוא מועסק. תלמיד מקצועות הבריאות יגיש את הטופס למזכירות בית הספר.
- 8.3. מומלץ לעובד או התלמיד לשמור אצלו העתקים של חלקים א' ב' וג' של נספח 6. יתכן שיידרש להציג אותם בעתיד, למשל:
 - 8.3.1. במעבר של עובדים ממוסד למוסד או לתפקיד חדש באותו מוסד.
 - 8.3.2. בקבלת אח/ות לקורס על בסיסי.
- 8.4. עובד המרפאה רשאי לתת את האישור גם במקרה של אי מתן חיסון מסויים בגלל הוריית נגד. במקרה זה עליו לסמן זאת בטופס האישור.

- 8.5. האישור הינו ספציפי לתכנית בה הוא ניתן, בהתאם לעיסוק העובד/התלמיד.
- 8.6. מעבר של עובדים ממוסד למוסד או לתפקיד/ עיסוק חדש באותו מוסד - בכל קבלה של עובד בריאות אל מקום עבודה חדש או שינוי תפקיד/ הצבה באותו מקום עבודה הכרוך בשינוי דרישות חיסון, כגון תחילת ביצוע פפמ"ח: יש לבדוק את תיעוד החיסונים שקיבל, המפורט בחלקים א' וב' של נספח 6, ולהשלים את החיסונים והבדיקות החסרים. תיעוד על קבלת חיסונים מסוימים ממקום העבודה הקודם, יחשב כתיעוד מספק לצורך קביעת תכנית החיסונים הנדרשת.
- 8.7. במקרה של סירוב לקבל חיסון או לבצע בדיקה, יש לזמן את העובד או התלמיד שוב למרפאת החיסונים בכל אחד מהמצבים המוזכרים בסעיף 8.6, גם אם המעבר לא יצר שינוי בדרישות החיסונים או הבדיקות, להמשך בירור ולחתימה עדכנית על סירוב, במקרה הצורך.
- 8.8. תלמידים ועובדים שהם אורחים מחו"ל - תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי בריאות, שמגיעים לתקופה של פחות מחודש, יעבירו אישור ממוסד ההכשרה שלהם, על פיו הם קבלו את החיסונים המומלצים במדינתם, ללא צורך בהתאמה לתכנית הישראלית. אם אין במדינתם המלצה כללית לחיסון עובדי בריאות, או אין בידם אישור, או אם הם מגיעים לתקופה של יותר מחודש - תחול עליהם התכנית המפורטת בחוזר זה, לפי מקצועם ועיסוקם, ועל חשבונם או על חשבון מוסד הבריאות (לא חלה לגביהם חובת המימון ע"י קופות החולים).

9. תחולת ההנחיות ומצבים מיוחדים

- 9.1. הנחיות חוזר זה יחולו על כל עובדי הבריאות ועל כל תלמידי מקצועות הבריאות, מיום פרסומו. במקרה של עובד בריאות שכבר עובד במערכת הבריאות, כולל עובד המבצע פפמ"ח, אשר קיבל בעבר אישור על השלמת תכנית החיסונים החלה עליו על פי החוזרים הקודמים, אך הזקוק לבדיקות או חיסונים נוספים בשל שינוי בהנחיות בנוהל זה יינתן פרק זמן של שנה להשלמת החיסונים הדרושים ו/או הבדיקות הנדרשות. אין צורך לבצע את הבדיקות ל-HBsAg ו-anti-HBc למי שנמצא אצלו כייל מחסן לטווח ארוך, של נוגדנים מסוג anti-HBs, כמוגדר בסעיף 4.3.
- 9.2. ההנחיות הנ"ל חלות גם על תלמידי מקצועות הבריאות, להם מיועדת התכנית המורחבת, שכבר קיבלו אישור בעבר. עליהם לבצע את הבדיקה בתוך שנה מיום תחולת חוזר זה. אם הם עדיין תלמידים, האחריות חלה על המוסד בו הם לומדים. אם הם כבר עובדים, האחריות חלה על המעסיק.
- 9.3. תלמידי מקצועות הבריאות שטרם קיבלו אישור התחסנות, ישלימו את כל הבדיקות והחיסונים הנדרשים על פי חוזר זה, לפני תחילת עבודתם במוסד.
- 9.4. הוריית נגד (קונטרה אינדיקציה):
- 9.4.1. אם קיימת הוריית נגד קבועה לקבלת חיסון מסוים, תצוין עובדה זו בטבלת תכנית החיסונים של נספח 6 לגבי אותו עובד. במקרה זה יינתן אישור קבוע בחלק ג' של נספח 6, כמו במצב בו העובד חוסן כנדרש בכל החיסונים, אך יש לציין שהעובד לא חוסן בחיסון מסוים. אין לציין באישור את הסיבה הרפואית להוריית הנגד, ומידע זה ישמר במרפאה בלבד.
- 9.4.2. הוריית נגד לחיסון נגד HBV: אם קיימת הוריית נגד לחיסון נגד נגיף דלקת כבד B (בשל תגובה אנפילקטית לחיסון או לאחד ממרכיביו), יבדקו הסמנים HBsAg, anti-HBs ו-anti-HBc. המשך הטיפול יעשה לפי סעיף 7 של נספח 2-ב.
- 9.4.3. אם קיימת הוריית נגד זמנית (למשל, למתן חיסון חי-מוחלש לאשה הרה), ינתן האישור בחלק ג' של נספח 6, כאישור זמני. במידת האפשר יצוין המועד לסיום הוריית הנגד. האחריות על הפנייה

חוזרת למרפאה המחסנת לשם קבלת אישור קבוע במקרים בהם ניתן תחילה אישור זמני, חלה על הנהלת המוסד להכשרת עובדי בריאות או על הנהלת המוסד המעסיק, בהתאם, לצד אחריות העובד להשלים את החיסונים הנדרשים ממנו.

9.5. הריון והנקה:

- 9.5.1 לפני קביעת תכנית החיסונים יש לשאול כל מועמדת לחיסון האם היא בהריון.
 - 9.5.2 אין לחסן בהריון בחיסונים החיים-מוחלשים: MMR והחיסון נגד אבעבועות רוח. חיסונים אלו יינתנו לאחר סיום ההיריון.
 - 9.5.3 טיפולי פוריות אינם הורייית נגד למתן החיסונים החיים-מוחלשים.
 - 9.5.4 חיסון נגד שעלת מומלץ לכל אישה בכל הריון, עדיף בתחילת התקופה של שבועות 27-36 להריון. אם עובדת בריאות או תלמידת מקצועות הבריאות בהריון וצריכה לקבל אישור על קבלת תכנית החיסונים לפני שבוע 27, עדיף לדחות את קבלת החיסון נגד שעלת לשבוע 27 ועד אז לתת אישור זמני על קבלת תכנית החיסונים.
 - 9.5.5 מותר לתת לאשה בהריון את החיסון Tdap-IPV אם יש צורך בחיסון נגד פוליו בנוסף לחיסון נגד שעלת, וכן כאשר יש מחסור בחיסון Tdap, גם אם אין צורך בחיסון נגד פוליו.
 - 9.5.6 כל שאר החיסונים המוזכרים בנוהל זה ניתן לחסן בהריון. אישה הרה המבקשת לדחות את החיסונים המאושרים למתן בתקופת הריון עד לסיום ההריון, תמלא טופס סירוב ואחראית להשלים את החיסונים לאחר הלידה.
 - 9.5.7 תבחין טוברקולין (מנטו) ניתן לבצע בהריון.
 - 9.5.8 הנקה אינה הורייית נגד לחיסון כלשהו או לתבחין טוברקולין (מנטו), ואינה משנה את תכנית החיסון.
- 9.6 קיצור לוח זמנים של החיסון נגד דלקת כבד B:
- 9.6.1 ניתן לקצר את לוח הזמנים של מתן החיסון נגד HBV מ-0,1,6 חודשים ל-0,1,4 או 0,2,4 חודשים, כמפורט בתדריך החיסונים.
 - 9.6.2 שני לוחות הזמנים הקצרים יותר, המוזכרים בפרק על החיסון נגד דלקת כבד B בתדריך החיסונים (0,1,2,12 חודשים ו-0,7,21 יום שלאחריהם מנה רביעית אחרי 12 חודשים), אינם מומלצים לעובדי בריאות ולתלמידי מקצועות הבריאות, אך אפשר להכיר בהם בדיעבד כסדרת חיסון מלאה.
- 9.7 פיצול מתן חיסונים:
- 9.7.1 מומלץ לסיים את קבלת החיסונים הנכללים בתכנית חיסון עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות בהקדם האפשרי, כולל על ידי מתן מספר חיסונים בכל ביקור במרפאה.
 - 9.7.2 רופא או אחות מרפאת החיסונים לא ייזמו פיצול מתן חיסונים. אין הגבלה על מספר החיסונים שניתן לתת בכל ביקור. אם מקבל החיסונים מבקש לפצל למועדים נפרדים חיסונים שניתן לתת בביקור אחד, יש לתעד את בקשתו ברשומה ולהסביר לו מה חסרונות הפיצול. אם הוא עומד על בקשתו אפשר לפצל, תוך קביעת תכנית סדורה למועדי השלמת החיסונים, בהקדם האפשרי, ולעקוב אחר ביצועה.
- 9.8 מחסור בתרכיבים:
- 9.8.1 אם קיים מחסור באחד התרכיבים, יינתן אישור זמני בהתאם.

- 9.8.2. במקרים בהם ניתן תחילה אישור זמני, האחריות על הפניה חוזרת למרפאה המחסנת לשם קבלת אישור קבוע חלה על הנהלת המוסד להכשרה או על המוסד המעסיק.
- 9.9. מתן אישור כאשר תבחין הטוברקולין חיובי:
- 9.9.1. אישור על השלמת מתן החיסונים שעל העובד לקבל, יינתן גם אם תבחין הטוברקולין חיובי, בתנאי שצילום החזה תקין.
- 9.9.2. האישור יינתן גם אם ניתנה המלצה לטיפול בשחפת חביונית והוא עדיין לא בוצע.
- 9.9.3. לא יינתן אישור אם העובד סרב לבצע את התבחין.
- 9.10. סירוב לקבל חיסון או לביצוע בדיקה:
- 9.10.1. עובד בריאות או תלמיד מקצועות הבריאות, שסרב לקבל חיסון אחד או יותר מאלו הנכללים בחוזר, או סירב לבצע בדיקת דם לסמני חסינות או הדבקה ב-HBV, בדיקה להדבקה ב-HCV, תבחין טוברקולין או צילום חזה, יקבל מרופא או אחות מרפאת החיסונים הסבר בכתב בעניין סירובו. בין השאר יובהרו לו ההשלכות הרפואיות של סירובו עליו ועל המטופלים, וההשלכות הביטוחיות והנזיקיות האפשריות של החלטתו. ניתן להשתמש במידע שבתחילת נספחים 6-ה, 6-ו או 6-ז, או נספח 7 בהתאם לסוג הסירוב.
- 9.10.2. העובד יצהיר על סירובו ויתעד אותו בחתימה על גבי טופס סירוב (נספחים 6-ה, 6-ו או 6-ז, בהתאם לסוג הסירוב).
- 9.10.3. טופס הסירוב יישמר בתיקו של העובד במחלקת משאבי אנוש של המעסיק (או מרפאת הפרסונל, אם יש כזו). טופס סירוב של תלמיד מקצועות הבריאות ישמר במזכירות החוג בו הוא לומד.
- 9.10.4. במקרה של סירוב לחתום על טופס הסירוב, יתעדו זאת בחתימתם רופא או אח במרפאת החיסונים, בנספחים 6-ה, 6-ו או 6-ז, בהתאם.
- 9.10.5. אין לתת אישור על השלמת תכנית החיסונים במקרי סירוב לקבל חיסון אחד או יותר, או סירוב לבצע אחת או יותר מהבדיקות המפורטות לעיל בסעיף זה.
- 9.11. הגבלות על מתן טיפול בידי עובדי בריאות או תלמידי מקצועות הבריאות לא מחוסנים:
- משדד הבריאות מיישם את המדיניות המפורטת בסעיפים 9.11.1—9.11.3 להלן במוסדותיו, וממליץ על יישום המדיניות האמורה על ידי כלל המעסיקים בתחום הבריאות, שיתר הוראות נוהל זה חלות עליהם (בסעיף זה "עובד" - כולל עובד בריאות ותלמיד מקצועות הבריאות):
- 9.11.1. לעובד שיסרב לקבל את סדרת החיסון נגד HBV, או לעבור בדיקות ל-HBV ול-HCV, לא יאושר לבצע פפ"ח.
- 9.11.2. לעובד המסרב לקבל את החיסון MMR ו/או החיסון נגד אבעבועות רוח לא יאושר לטפל בחולים במצב של דיכוי חיסוני במחלקות להשתלות איברים, להשתלת מוח עצם, המטואונקולוגיה ואונקולוגיה.
- 9.11.3. לעובד המסרב לקבל את החיסון Tdap ו/או MMR ו/או החיסון נגד אבעבועות רוח, לא יאושר לטפל בתינוקות בחדרי לידה, במחלקות ילדים, ילודים ופגים, בחדרי המיון, במרפאות המטפלות בילדים ובתחנות לבריאות המשפחה.
- 9.11.4. תלמיד מקצועות הבריאות יציג אישור על קבלת החיסונים הנדרשים על פי חוזר זה עד סיום שנת הלימודים הראשונה, או עד מועד ההתנסות הקלינית הראשונה, המוקדם מבין השניים. מומלץ שיהיה זה אחד התנאים למעבר משנה א' לשנה ב'.

9.11.5. עובדים המוזכרים בסעיפים 9.11.1, 9.11.2 ו-9.11.3 יוכלו לעבוד בתחומים המפורטים בהם, אם יציגו עדות סרולוגית על חסינות נגד המחלות הנכללות בהם. אין אישור סרולוגי תקף לחסינות נגד שעלת.

9.11.6. עובד שאינו מחוסן עקב הוריית נגד, יהיה רשאי לעבוד בתחומים הנזכרים בסעיפים 9.11.1 עד 9.11.3 על פי שיקול דעת רופא מומחה למחלות זיהומיות של מוסד הבריאות, ובאישור הממונה עליו. פירוט התנאים למי שיש לו הוריית נגד לחיסון HBV מפורטים בנספח ב', סעיף 8.

10. קבוצות עובדים מיוחדות

10.1. הגבלות על כניסה לחדרי ניתוח

תועמלנים רפואיים ועובדי מינהל, נדרשים להציג את חלק ג' של נספח 6, המהווה אישור על קבלת החיסונים המתאימים, לצורך אישור כניסתם לחדרי ניתוח.

10.2. עובדי מעבדה

להלן רשימת החיסונים הדרושים לעובדי מעבדות מיוחדות, בנוסף ל"תכנית הבסיס", בהתאם לחשיפה המקצועית והמחלות שהם מצויים בסיכון גבוה במיוחד להידבק בהן לפי סוגי המעבדות בהן הם עובדים:

10.2.1. עובדי מעבדות וירולוגיות ובקטריוולוגיות

10.2.1.1. לעובדי המרכז הארצי לטיפואיד – מנה אחת של חיסון מומת או מצומד נגד טיפואיד, או שלוש מנות חיסון חי-מוחלש נגד טיפואיד.

10.2.1.2. חיסונים מצומדים נגד מנינגוקוקים מ-4 הקבוצות A,C,W,Y, חיסון נגד מנינגוקוק B וחיסון מצומד נגד 20 זנים של פנוימוקוקים, לעובדי מעבדה אשר נחשפים באופן שגרתי לתרביות או תבדידים של חיידקים אלו, בהתאמה.

10.2.2. עובדי המעבדה לאבחון כלבת:

10.2.2.1. שלוש מנות של חיסון פעיל נגד כלבת כפי שמפורט לגבי חיסון לפני חשיפה בסעיף

9.11.2.1 לחוזר ראש חטיבת בריאות הציבור על "ההנחיות למניעת הכלבת באדם" מס'

2/2021 מיום 3.11.21, כאן.

10.2.2.2. יש לבצע בדיקת רמת נוגדנים כל 6 חודשים, ולתת מנת דחף אחת אם הכייל נמוך מ-0.5 IU/ml או מיהול של 1:5 בבדיקת (RFFIT) Rapid Fluorescent Focus Inhibition Test.

11. דיווח על אירועים בסמיכות לקבלת החיסון

11.1. על הגורם המקצועי להיות ער לאפשרות של תופעות בסמיכות לקבלת חיסון ולדווח עליהן למשרד

הבריאות. הדיווח על אירועים פרטניים בסמיכות לקבלת החיסון יתבצע על ידי הצוות המחוסן ו/או הצוות הרפואי המטפל, ויכלול את המידע המפורט בטופס הדיווח הייעודי של האגף לאפידמיולוגיה בחטיבת בריאות הציבור, כאן. הדיווח הינו פרטני ללא פרטים מזהים, אך על המדווח לשמור את הפרטים המזהים ברשומות לצורך השלמת מידע רפואי במידת הצורך. את הטופס יש להעביר לאגף לאפידמיולוגיה באמצעות מייל בכתובת: AEFI.Israel@moh.gov.il.

11.2. במקרה של ריבוי תופעות יש לשלוח הודעה מיידית ללשכת הבריאות האזורית (לפי המידע כאן), עם תיאור האירוע, שם התרכיב ומספר האצווה. לשכת הבריאות האזורית תבצע חקירה של האירוע ותעביר

את המידע ללא דיחוי לאגף לאפידמיולוגיה באמצעות מייל: AEFI.Israel@moh.gov.il וכן ללשכת הבריאות המחוזית.

11.3 על אירועים חמורים אשר גרמו למתן טיפול דחוף במסגרת הקהילה, לפינוי למיון, לאשפוז או לפטירה:

11.3.1. יש לדווח מיידית בכתובים וגם טלפונית לאחראי מערך אירועים מיוחדים - עו"ד פיראס חאיק,

מס' נייד 050-6242380 ובכתובת firmas.hayek@moh.gov.il

11.3.2. ללשכת הבריאות האזורית

11.3.3. לאגף לאפידמיולוגיה באמצעות מייל לכתובת: AEFI.Israel@moh.gov.il.

**נספח 1: תכנית חיסונים על-פי עיסוק או מקצוע הבריאות הנלמד,
ומידת החשיפה**

בעיסוקים בהם נרשמו שתי תכניות חיסון, יש לבצע בהתאם לרמה הגבוהה יותר. לדוגמא מאבטח שמוצב בחוץ אך גם בתוך מוסד הבריאות, יתחסן לפי תכנית 2, תכנית הבסיס. כוח עזר בבית אבות, לפי תכנית 2 אך בחדר מיון לפי תכנית 3. טכנאי הדמייה וגינלי לפי תכנית 3, שאר טכנאי ההדמייה, לפי תכנית 2 וכך הלאה.

מגד עם מטופלים וסיכון גבוה להדבקה באמצעות דם ומוצרי דם, כולל ביצוע פפמ"ח	מגד עם מטופלים או הפרשות	ללא מגד עם מטופלים או הפרשות	מידת חשיפה הכשרה
	2		אופטומטריסט
3			אחות
	2		ביוטכנולוג רפואי
	2		דיאטן/ תזונאי
3	2		חובש (אזרחי)
3	2		טכנאי הדמייה
	2		טכנאי הנשמה
	2		כירורקט
3			מיילדת
	2		מרפא בעיסוק
3			נוטל דם/ פלבוטומיסט
3	2		סיוע לרופא שיניים
3	2		עובד אספקה סטרילית
	2	1	עובד סוציאלי
3			עוזר רופא
3			פודיאטר
3			פודיאטר מנתח
	2		פיזיותרפיסט
	2	1	פסיכולוג
3			פרמדיק
	2		קלינאי תקשורת
3	2	1	קרימינולוג קליני
3			רופא
3			סטאז'ר ברפואה/רפואת שיניים/ סיעוד
3			רופא שיניים
	2	1	רוקח/עוזר רוקח
3			שיננית

מקצועות ועיסוקים נוספים במוסדות בריאות ותכנית החיסונים המתאימה על פי מידת החשיפה

3	2		כוח עזר
	2	1	מאבטח
3	2		משנע רפואי
	2	1	עובד מינהל בריאות*
	2		עובד מעבדה רפואית
3	2		פועל ניקיון
	2		תועמלן רפואי

הערה:

* תכנית החיסון של חלק מסוגי העיסוקים במוסד בריאות (תכנית המינימום או תכנית הבסיס) נקבעת על סמך טיב המגע שלהם בפועל עם חולים והפרשותיהם.

מקרא

- 1 - תכנית המינימום
- 2 - תכנית הבסיס
- 3 - התכנית המורחבת

נספח 2: נגיף דלקת כבד B - HBV

נספח 2 א: חיסון עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות נגד נגיף דלקת כבד B - תרשים זרימה

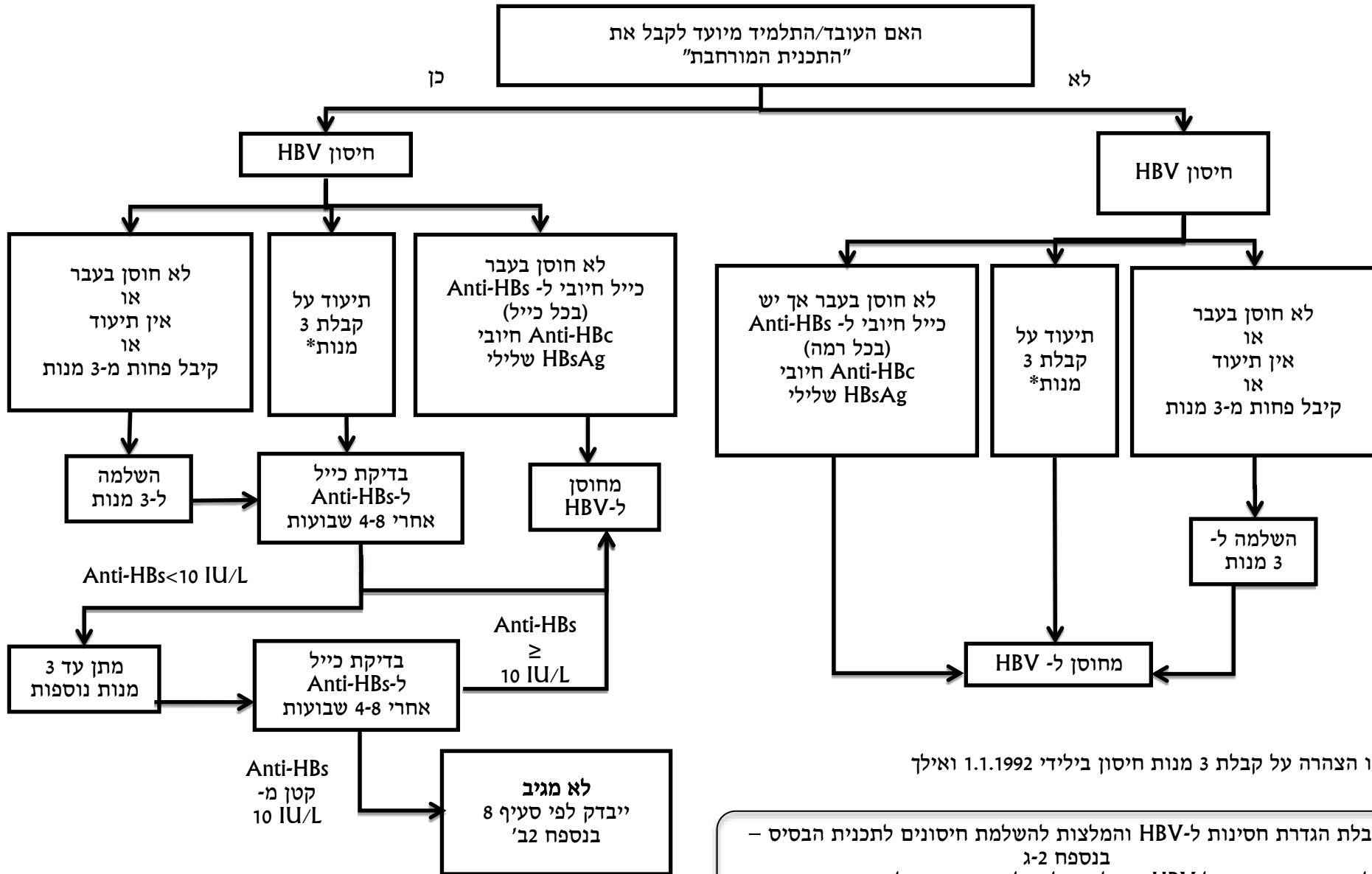
נספח 2 ב: חיסון נגד HBV למקבלי התכנית המורחבת

נספח 2 ג: טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים - תכנית הבסיס

נספח 2 ד: טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים - התכנית המורחבת

נספח 2 ה: כללים לבדיקה ולהעסקה של עובד בריאות המבצע פפמ"ח שהוא נשא HBsAg

נספח 2 א: חיסון עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות נגד נגיף דלקת כבד B - תרשים זרימה

* או הצהרה על קבלת 3 מנות חיסון בילידי 1.1.1992 ואילך

טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים לתכנית הבסיס - בנספח 2-ג
 טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים לתכנית המורחבת - בנספח 2-ד

נספח 2 ב: חיסון נגד HBV למקבלי התכנית המורחבת

1. על עובד בריאות* ותלמיד מקצועות הבריאות בתכנית זו להציג תיעוד על:
 - 1.1. קבלת שלוש מנות חיסון נגד דלקת כבד נגיפית B (HBV).
 - 1.2. בדיקות לזיהוי נשאות ל-HBV (HBsAg ו-anti-HBc).
 - 1.3. בדיקה לזיהוי חסינות בדיקת נוגדנים מסוג anti-HBs, לפחות 4-8 שבועות אחרי קבלת המנה השלישית בסדרת החיסון הפעיל.
2. עדיף להציג את תוצאות הבדיקות ל-anti-HBc ו-HBsAg בביקור הראשון במרפאת החיסונים. אם העובד מגיע ללא תיעוד של בדיקות אלה אך עם תיעוד כי בוצעה בעבר בדיקת נוגדני anti-HBs, ונמצאה רמת כייל מחסן כמתואר בהמשך (זאת ללא תלות במשך הזמן שחלף מבדיקת רמת הכייל), אין צורך לבצע את הבדיקות ל-anti-HBc ו-HBsAg.
3. אם העובד או התלמיד קיבל חיסון סביל מסוג Hepatitis B immune globulin (HBIG) לפני התחלת החיסון הפעיל (למשל אחרי חשיפה ל-HBV), והופנה לביצוע בדיקת נוגדני anti-HBs, עליו לבצע 4-6 חודשים אחרי קבלת המנה השלישית של החיסון הפעיל כנגד HBV.
4. רמת anti-HBs תיחשב כ"כייל מחסן" בהתאם למצב החיסוני, כמתואר להלן:
 - 4.1. בקרב מי שחוסן נגד HBV, כייל נוגדני anti-HBs הנחשב כמעיד על חסינות ארוכת טווח הינו 10 mIU/ml ומעלה, בתנאי שקיבל לפחות 3 מנות חיסון נגד HBV, ברווחי הזמן המתאימים לפי הגדרות חוזר זה (לפי תיעוד או לפי הצהרה בקרב ילידי ישראל החל מ-1.1.92, ראו נספח 6-ג).
 - 4.2. כייל נוגדנים של anti-HBs ≥ 100 mIU/ml מעיד על חסינות ארוכת טווח גם בקרב מי שאין לו תיעוד על קבלת שלוש מנות החיסון.
 - 4.3. עובד או תלמיד יחשב מחוסן נגד HBV אם תוצאת anti-HBs היא חיובית בכל כייל, יחד עם תוצאה חיובית של anti-HBc ו-HBsAg שלילי. ממצא זה מעיד שנחשף בעבר ל-HBV, ופיתח חסינות טבעית נגד הנגיף.
5. מי שקיבל 3 מנות תקפות של חיסון (לפי תיעוד או הצהרה בילידי ישראל החל מ-1.1.92), ונמצא אצלו כיל anti-HBs נמוך מ-10 mIU/ml, מומלץ כי יקבל מנת דחף אחת, עדיף תוך שימוש בחיסון נגד דלקת כבד B מן הדור השלישי (SciBVac), ויבצע בדיקה לרמת נוגדני anti-HBs אחרי 4-8 שבועות. אם גם לאחר מנת דחף אין תגובה מספקת, יש להשלים את הסדרה במתן שתי מנות נוספות, ולבצע בדיקת נוגדני anti-HBs 4-8 שבועות אחרי המנה השלישית.
6. מי שיימצא אצלו כייל anti-HBs נמוך מ-10 mIU/ml גם לאחר קבלת שתי סדרות של חיסון, וללא עדות לנשאות HBV, יוגדר כ-"לא מגיב". עובדה זו תובהר לו על ידי צוות מרפאת החיסונים בעל פה ובכתב, תוך שימוש בנספח 6.
7. מי שלא חוסן כלל נגד דלקת כבד נגיפית B עקב הוריית נגד, ייבדק לנוכחות כייל נוגדנים מסוג anti-HBs ובדיקות לנשאות ל-HBV (anti-HBc ו-HBsAg):
 - 7.1. תוצאות חיוביות ל-anti-HBs ו-anti-HBc בכל כייל, ותוצאת HBsAg שלילית, מעידות על חסינות בשל הדבקה טבעית.

- 7.2. אם ימצא שלילי בבדיקות anti-HBs ו-anti-HBc, הוא ייחשב בלתי מוגן נגד דלקת כבד B, וימולא עבורו נספח 6.
8. עובד בריאות העוסק בפפמ"ח ונמצא "בלתי מגיב" או "לא מחוסן עקב הוריית נגד" נדרש לעבור בדיקת סקר ל-HBV (anti-HBc ו-HBsAg) אחת לחמש שנים. יש לרשום זאת בתיק האישי במח' משאבי אנוש ולמלא נספח 6 ג.
9. ההנחיות לגבי מי שחוסן בעבר נגד דלקת כבד B באופן חלקי, או חוסן בעבר אך ללא תיעוד תאריכי קבלת החיסון, או שלא תועדה רמת כ"ל נוגדני anti-HBs, הן:
- 9.1. אם קיבל פחות מ-3 מנות: רמת anti-HBs של 10 mlU/ml או יותר אחרי קבלה של 1-2 מנות חיסון אינה מעידה על חסינות לטווח הארוך, ולכן עליו להשלים ל-3 מנות החיסון ולבצע בדיקת anti-HBs 4-8 שבועות אחרי קבלת המנה האחרונה. אם התוצאה היא 10 mlU/ml או יותר, ייחשב מחוסן לטווח הארוך. אם רמתה נמוכה מערך זה, יש לפעול על פי ההנחיות המוזכרות בסעיף 5 לעיל בנספח זה.
- 9.2. אם קיים תיעוד שקיבל 3 מנות, או אם נולד בישראל החל מ-1.1.1992 – והצהיר על קבלתו, עליו לבצע בדיקת נוגדנים מסוג anti-HBs בביקור הראשון במרפאת החיסונים. אם רמתה הינה 10 mlU/ml או יותר, ייחשב מחוסן לטווח הארוך, כאישור שהגיב לסדרת החיסון. אם רמתה נמוכה מערך זה, יש לפעול על פי ההנחיות המוזכרות בסעיף 5 לעיל בנספח זה.
- 9.3. אם קיבל חיסון בעבר, אך ללא תיעוד קבלת המנות או תאריך קבלתו, ובידו תיעוד כ"ל נוגדני anti-HBs של 10-99 mlU/ml, עליו לקבל מנת דחף, לבדוק שוב כ"ל נוגדני anti-HBs 4-8 שבועות לאחר קבלת מנת הדחף ולפעול כדלהלן:
- 9.3.1. כ"ל נוגדנים $\geq 100 \text{ mlU/ml}$ anti-HBs מעיד על חסינות ארוכת טווח גם בקרב אלו שאין להם תיעוד על קבלת שלושת מנות החיסון, והוא ייחשב כמחוסן מלא (ראו סעיף 4.2 לעיל).
- 9.3.2. כ"ל נוגדנים $\text{anti-HBs} < 100 \text{ mlU/ml}$: עליו להשלים ל-3 מנות חיסון ע"י קבלת שתי מנות נוספות, כאשר מנת הדחף שקיבל תיחשב כמנה הראשונה ביום 0, ושתי המנות הנוספות תינתנה במועדים 1 ו-6 חודשים, בהתאם.
10. לעובד בריאות שקיבל בעבר חיסון נגד דלקת כבד B (HBV) ונמצא עם פרופיל סרולוגי $\text{HBsAg}(-)/\text{anti-HBc}(+)/\text{anti-HBs}(-)$, יש לתת מנת דחף של החיסון ולבדוק רמת נוגדני anti-HBs כעבור 4 שבועות:
- 10.1. רמת anti-HBs המעידה על זיכרון חיסוני כנגד HBV כתגובה למנת הדחף, צריכה להיות $\geq 10 \text{ mlU/ml}$
- 10.2. תגובה שלילית מחייבת השלמת שלוש מנות חיסון.
- 10.3. במידה ולאחר שלוש מנות חיסון התגובה החיסונית עדיין שלילית, יש לבצע בדיקת PCR ל-HBV-DNA.
- 10.4. אם בדיקת ה-PCR הינה שלילית, יוגדר כ-"לא מגיב". עובדה זו תובהר לו על ידי צוות מרפאת החיסונים בעל פה ובכתב, תוך שימוש בנספח 6. למבצעי פפמ"ח, יש להמשיך מעקב וביצוע בדיקות ל-HBsAg ו-PCR ל-HBV-DNA, כל 5 שנים.

11. העובדים הוותיקים המבצעים פפמ"ח, שקיבלו בעבר אישור על השלמת תכנית החיסונים החלה עליהם על פי החוזרים הקודמים, אך הזקוקים לבצע בדיקות או חיסון ל-HBV, בשל שינוי בהנחיות בנוהל זה, יינתן להם פרק זמן של שנה מיום פרסום החוזר להשלמת הבדיקות הדרושות. צריכים לבצע בדיקות אלו גם עובדי בריאות שכבר קבלו "תכנית חיסון בסיסית" שהותאמה למקצועם בעבר, ועוברים לעסוק במקצוע בו יש לקבל את התכנית המורחבת.

* על עובדי בריאות ותיקים שאינם מבצעים פפמ"ח שקיבלו בעבר חיסון נגד HBV אך ללא תיעוד כיל anti-HBs לא חלה חובה לבצע בדיקות ל- anti-HBs, anti-HBc ו-HBsAg.

ראו סיכום בנספח 2-ד

נספח 2 ג: טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים - תכנית הבסיס

סטטוס	מצב חסינות	ההשלמה הנדרשת
מחוסן מלא	<p>1. תיעוד על קבלת שלוש מנות של חיסון או 2. הצהרה על קבלת שלוש מנות חיסון על ידי מי שנולד בישראל החל מ-1.1.1992 או 3. עדות סרולוגית גבוהה לחסינות (כייל מעל 100 mIU/ml) ללא תלות בתיעוד או בהצהרה על קבלת מנות חיסון בעבר</p>	אין צורך בקבלת מנות חיסון / בדיקות נוספות
מחוסן בעקבות הדבקה טבעית	anti-HBs חיובי ו-anti-HBc חיובי ו-HBsAg שלילי	אין צורך בקבלת מנות חיסון / בדיקות נוספות
לא מחוסן	<p>1. היעדר תיעוד על קבלת חיסון או 2. הצהרה על אי-קבלת חיסון על ידי מי שנולדו בישראל החל מ-1.1.1992</p>	מתן שלוש מנות חיסון (עם עדיפות לתרכיב מדור שלישי)
מחוסן חלקי	<p>1. תיעוד על קבלת 1-2 מנות חיסון או 2. הצהרה על קבלת פחות מ-3 מנות חיסון, על ידי מי שנולדו בישראל החל מ-1.1.1992</p>	השלמה לשלוש מנות חיסון
	<p>1. היעדר תיעוד על קבלת 3 מנות חיסון או 2. הצהרה על קבלה של פחות מ-3 מנות חיסון על ידי מי שנולדו בישראל החל מ-1.1.1992</p> <p align="center">יחד עם</p> <p>כייל anti-HBs בערך של 10-99 mIU/ml</p>	<p>מתן מנת דחף, ובדיקת anti-HBs, כאשר:</p> <p>1. $\text{anti-HBs} \geq 100 \text{ mIU/ml}$ = מחוסן מלא</p> <p>2. $\text{anti-HBs} < 100 \text{ mIU/ml}$</p> <p>השלמת שתי מנות נוספות חודש ו-6 חודשים לאחר המנה הראשונה.</p>

נספח 2 ד: טבלת הגדרת חסינות ל-HBV והמלצות להשלמת חיסונים - התכנית המורחבת

ההשלמה הנדרשת	מצב החסינות	סטטוס
<p align="center">אין צורך בקבלת מנות חיסון / בדיקות נוספות</p>	<p>1. תיעוד על קבלת שלוש מנות של חיסון ועדות סרולוגית לחסינות – כייל anti-HBs השווה או גדול מ- 10 mlU/ml או</p> <p>2. הצהרה על קבלת שלוש מנות חיסון על ידי מי שנולד בישראל החל מ-1.1.1992 ועדות סרולוגית לחסינות – כייל anti-HBs השווה או גדול מ-10 mlU/ml או</p> <p>3. עדות סרולוגית גבוהה לחסינות (כייל השווה או גדול מ-100 mlU/ml) ללא תלות בתיעוד או בהצהרה על קבלת מנות חיסון בעבר</p>	<p align="center">מחוסן מלא</p>
<p align="center">אין צורך בקבלת מנות חיסון / בדיקות נוספות</p>	<p align="center">anti-HBs חיובי ו-anti-HBc חיובי ו-HBsAg שלילי</p>	<p align="center">מחוסן בעקבות הדבקה טבעית</p>
<p align="center">יש לבצע את הצעדים הבאים:</p> <p>1. בדיקת סרולוגיה ל-HBsAg ו-anti-HBc, מתן שלוש מנות חיסון ובדיקת כייל נוגדנים ל-anti-HBs, 4-8 שבועות לאחר מתן המנה השלישית.</p> <p>2. כאשר אין עדות לנשאות או להדבקה טבעית, יש לפעול ע"פ תוצאות הבדיקות כדלהלן:</p> <p>2.1 $\text{anti-HBs} \geq 10 \text{ mlU/ml}$ = מחוסן מלא</p> <p>2.2 $\text{anti-HBs} < 10 \text{ mlU/ml}$: לתת מנת דחף ולבדוק anti-HBs פעם נוספת.</p> <p>2.3 כאשר כייל הנוגדנים נשאר פחות מ-10 mlU/ml אחרי מנת הדחף, יש לתת שתי מנות נוספות ולבדוק כיל נוגדנים שוב, 4-8 שבועות לאחר קבלת המנה האחרונה של סדרת החיסון.</p> <p>במידה ו-$\text{anti-HBs} < 10 \text{ mlU/ml}$ לאחר מתן כל מנות החיסון, יוגדר כ"לא מגיב"*</p>	<p align="center">אין עדות לחסינות טבעית, <u>ובנוסף</u>:</p> <p>1. היעדר תיעוד על קבלת חיסון או</p> <p>2. הצהרה על אי-קבלת חיסון על ידי מי שנולדו בישראל החל מ-1.1.1992</p>	<p align="center">לא מחוסן</p>

ההשלמה הנדרשת	מצב החסינות	סטטוס
<p>1. בדיקת סרולוגיה לנשאות HBsAg ו- anti-HBc השלמה לשלוש מנות חיסון ובדיקת כייל נוגדנים ל-Anti-HBs 4-8 שבועות לאחר המנה השלישית.</p> <p>2. כאשר אין עדות לנשאות או חסינות מהדבקה טבעית יש לפעול ע"פ תוצאות הבדיקות כדלהלן:</p> <p>א. $\text{anti-HBs} \geq 10 \text{ mIU/ml}$ = מחוסן מלא</p> <p>ב. $\text{anti-HBs} < 10 \text{ mIU/ml}$:</p> <p>- לתת מנת דחף ולבדוק anti-HBs פעם נוספת. כאשר כייל הנוגדנים נשאר פחות מ-10 mIU/ml אחרי הדחף, יש לתת שתי מנות נוספות ולבדוק כייל נוגדנים פעם נוספת 4-8 שבועות לאחר קבלת המנה האחרונה של סדרת החיסון. במידה ו-$\text{anti-HBs} < 10 \text{ mIU/ml}$ יוגדר כ"לא מגיב".*</p>	<p>1. תיעוד על קבלת 1-2 מנות חיסון או</p> <p>2. הצהרה על קבלת 1-2 מנות חיסון על ידי מי שנולדו בישראל החל מ-1.1.1992</p> <p>או</p> <p>3. תיעוד על 3 מנות ללא תיעוד anti-HBs</p>	מחוסן חלקי
<p>בדיקת - anti-HBc, מתן מנת דחף, ולפעול ע"פ תוצאות הבדיקות כדלהלן: כאשר אין עדות לחסינות מהדבקה טבעית:</p> <p>א. $\text{anti-HBs} \geq 100 \text{ mIU/ml}$ = מחוסן מלא (אין צורך בביצוע בדיקת anti-HBc אם טרם בוצע)</p> <p>ב. $\text{anti-HBs} < 100 \text{ mIU/ml}$: השלמת שתי מנות נוספות חודש ו-6 חודשים לאחר המנה הראשונה.</p>	<p>1. היעדר תיעוד על קבלת 3 מנות חיסון או</p> <p>2. הצהרה על קבלה של פחות מ-3 מנות חיסון על ידי מי שנולדו בישראל החל מ-1.1.1992</p> <p>יחד עם</p> <p>3. כייל anti-HBs בערך של 10-99 mIU/ml</p>	

* לא מגיב (non-responder) = מי שיימצא אצלו כייל anti-HBs נמוך מ-10 mIU/ml לאחר קבלת שתי סדרות מלאות של חיסון ובדיקות HBsAg ו-anti-HBc שלילית. עובד בריאות העוסק בפפמ"ח ונמצא "בלתי מגיב", נדרש לעבור בדיקת סקר ל- HBV (anti-HBc ו- HBsAg) אחת לחמש שנים.

נספח 2 ה: כללים לבדיקה ולהעסקה של עובד בריאות המבצע פפמ"ח, שהינו נשא HBsAg

1. בביקור הראשון במרפאת החיסונים, על עובד בריאות המבצע פפמ"ח:
 - 1.1 לקבל את המנה הראשונה של החיסון נגד HBV, אם לא חוסן עד אז.
 - 1.2 לבצע בדיקת שני סמנים לזיהוי ואישור מצב נשאות ל- HBV (anti-HBc ו- HBsAg). אם בוצעה קודם לבדיקות אלו בדיקת נוגדני anti-HBs, ונמצא לפיהן כייל מחסן כמתואר בנספח 2, סעיף 4, הרי שאין צורך לבצען.
2. אם העובד מבצע הפפמ"ח ימצא נשא של HBsAg:
 - 2.1 אין להמשיך במתן סדרת החיסון נגד HBV.
 - 2.2 עליו לעבור בדיקת דם לעומס נגיפי (HBV-DNA כמותי ב- PCR). נקודת החיתוך לאישור עבודה בפפמ"ח היא 10^4 העתקים/מ"ל של HBV-DNA או $2,000$ IU/ml.
 - 2.3 עובד בריאות עם רמה נמוכה ממנה רשאי לבצע פפמ"ח (כמובן בתנאי שישתמש בכפפות) רק לאחר קביעת הוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו- HCV. הפניה לוועדה נעשית ע"י מילוי טופס פניה, והעברתו לאגף לאפידימולוגיה, במייל, ל: epidemdiv@moh.gov.il.
 - 2.4 העובד ימצא במעקב רפואי-תעסוקתי סדיר באחת המרפאות הבאות: מרפאה גסטרואנטרולוגית, מרפאת כבד, מרפאה למחלות זיהומיות או מרפאה תעסוקתית, תוך תיאום עם הרופא האחראי למתן אישור לעסוק בפפמ"ח במוסד המעסיק.
3. אין להפנות לוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו- HCV עובדי בריאות שאינם מבצעים פפמ"ח.
4. האחריות להפניית תלמידי רפואת שיניים, שיננות ופרמדיקים, שנמצאו נשאי HBV, לוועדה זו והמעקב אחריהם, היא של מרפאת החיסונים בלשכה אליה פנה לצורך אישור על קבלת תוכנית החיסונים (טופס נספח 6 ג). תלמידים אלו לא יהיו רשאים להתחיל את ההתנסות הקלינית ללא אישור הוועדה. לאחר קבלת אישור מהוועדה שהם רשאים לבצע פפמ"ח, יינתן האישור בחלק ג' של נספח 6 כאישור זמני. אין להפנות תלמידי רפואה, סיעוד ועוזרי רפואה נשאי HBV לוועדה זו ואין להגביל את תחילת ההתנסות הקלינית של תלמידים אלו. יחד עם זאת, יש להסב תשומת ליב לחוזר מס' 3/2006 "נוהל למניעת הדבקה בנגיפים HBV ו- HCV אחרי חשיפה לדם ו/או לנוזלי גוף אחרים בקרב עובדי בריאות", כאן.
5. בקרב נשאי HBsAg שאינם עובדי בריאות, ללא הפרעה באנזימי כבד (ALT), לא מקובל להתחיל טיפול בתכשיר אנטי-ויראלי על פי נקודת החיתוך של עומס נגיפי השווה ל- 10^4 העתקים/מ"ל או 2000 IU/ml או מעליהן, או כאשר ביופסיית הכבד אינה מראה על דלקת. אולם על מנת שעובד בריאות נשא HBsAg יהיה רשאי לבצע פפמ"ח, עליו להסכים לקבל טיפול גם במצב שאנזימי הכבד בבדיקות השגרה בטווח התקין, אם העומס הנגיפי של HBV עולה על 10^4 העתקים/מ"ל או 2000 IU/ml, במטרה להוריד את העומס הנגיפי לרמה שתאפשר את המשך עבודתו, תוך הקטנת הסבירות להדבקת מטופלים במערכת הבריאות.
6. בעובד בריאות המבצע פפמ"ח או תלמיד רפואת שיניים, שיננות ופרמדיקים, שנמצא נשא HBsAg, עם רמת HBV-DNA מתחת לרמת נקודת החיתוך, ייבדק כל 6 חודשים עומס נגיפי, זאת כל עוד הוא נשא HBsAg (כלומר לא פיתח נוגדנים מסוג anti-HBs) וממשיך לעסוק בפפמ"ח. בנוגע לתלמידי רפואת

- שיניים, שיננות ופרמדיקים, אם רמת HBV-DNA עלתה מעל רמת נקודת החיתוך, באחריות מרפאת החיסונים של לשכת הבריאות בה נמצא התלמיד במעקב לעדכן את מוסד הלימודים שהאישור הזמני בחלק ג' של נספח 6 בוטל.
7. חל איסור על עובד בריאות ותלמיד רפואת שיניים, שיננות ופרמדיקים נשא HBsAg לעסוק בפפמ"ח, כאשר העומס הנגיפי שווה או גבוה מ- 10^4 עותקים/מ"ל או 2000 IU/ml . במצבים יוצאי דופן, בהם לעובד הבריאות מיומנות ייחודית ללא תחליף, תישקל האפשרות לאישור ביצוע פרוצדורה ספציפית ע"י הוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו-HCV.
8. על כל עובד בריאות שהוא מקור העברה מוכח של HBsAg ייאסר לבצע פפמ"ח, ללא קשר לעומס הנגיפי, אלא במקרה יוצא דופן, ולאחר דיון בוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו-HCV.
9. עובד בריאות המבצע פפמ"ח שנמצא נשא HBsAg, עם עומס נגיפי השווה או מעל לנקודת החיתוך, ונפסל מביצוע פפמ"ח אך החל לקבל טיפול, יוכל לשוב לבצע פפמ"ח אם רמת HBV-DNA ירדה לרמה של פחות מ- 10^4 העתקים/מ"ל (2000 IU/ml), בשתי בדיקות עוקבות, במרווח של חודש לפחות. במקרה זה עליו לחזור על בדיקת HBV-DNA כל 6 חודשים, כל עוד הוא עדיין נשא HBsAg (כלומר לא פיתח נוגדנים מסוג anti-HBs) וממשיך לעסוק בפפמ"ח.
10. עובד בריאות העוסק בפפמ"ח ונמצא "בלתי מגיב" או "לא מחוסן עקב הוריית נגד" נדרש לעבור בדיקת סקר ל-HBV (HBsAg ו-anti-HBc) אחת לחמש שנים.

1. הגדרת פעולות פולשניות המועדות לחשיפה (פפמ"ח): פעולות אשר ביצוען עלול להביא להעברה של גורם זיהומי ממטפל למטופל או ממטופל למטפל. פעולות אלו מתבצעות בדרך כלל במהלך פעולה חודרנית, בעת שאין קשר עין רציף בין מבצע הפעולה לקצות אצבעותיו. דוגמאות לפעולות אלו: ניתוח, תפירה עמוקה, לידה, טיפול כירורגי או פעולה פולשנית בחללי הגוף, כולל חלל הפה, כאשר ידי העובד (גם כשהן עטויות כפפות) עלולות לבוא במגע עם מכשירים חדים, מחטים ושברי עצם.
2. דוגמאות לעובדי בריאות המבצעים פפמ"ח מעצם הגדרת תפקידם:
 - 2.1. כל המקצועות הכירורגיים;
 - 2.2. צוות חדר ניתוח שהמעסיק הגדירו כמבצע פפמ"ח;
 - 2.3. סטאז'רים ומתמחים ברפואה ובתחומים המפורטים ברשימה שבהמשך;
 - 2.4. מיילדות;
 - 2.5. צוות רפואי וסיעודי במערך הטראומה, כולל פראמדיקים ועוזרי רופא;
 - 2.6. רופאי שיניים;
 - 2.7. שינניות;
 - 2.8. פודיאטורים המבצעים ניתוחים;
 - 2.9. במקרים בהם יש ספק אם עיסוק מסוים נכלל בפפמ"ח, יש להיוועץ בוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו-HCV של משרד הבריאות באמצעות משלוח מייל אל epidemdiv@moh.gov.il.
3. רשימת פעולות פולשניות מועדות חשיפה (פפמ"ח):
 - 3.1. רשימת הפעולות שלהלן היא רשימה לא ממצה של פעולות שמטבען הן פפמ"ח. עובד בריאות המבצע פעולות אלה כחלק מתפקידו – עוסק בפפמ"ח.
 - 3.2. יש להתייחס לכל עובד בריאות העוסק בפעילויות כירורגיות לא פולשניות (שאינן מוגדרות כפפמ"ח), אך שבהן קיימת אפשרות שבמהלך הפעולה יעלה צורך בהתערבות פולשנית – כמי שמבצע פפמ"ח.
 - 3.3. מקצועות המוגדרים לפי גיל/סוג המטופל (ילדים, גריאטריה, פסיכיאטריה) – יש להתייחס לסוג הפעולה המבוצעת.
 - 3.4. רשימת הפעולות לפי סוגים והתמחות:
 - 3.4.1. אופתלמולוגיה:
 - 3.4.1.1. ניתוח באורביט העין (אורביטה).
 - 3.4.2. אורתופדיה:
 - 3.4.2.1. כל אורתופד העוסק בפעולות ניתוחיות נחשב כמבצע פפמ"ח.
 - 3.4.3. אף אוזן גרון:
 - 3.4.3.1. ניתוחים או פעולות כירורגיות מקומיות.

3.4.4 גניקולוגיה:

- 3.4.4.1 פעולות גינקולוגיות פתוחות, כולל ניתוח קיסרי, כריתת רחם, לידת מלקחיים, ביצוע חתך חיץ, ביצוע ביופסיה נרחבת של צוואר הרחם, כריתת ציסטה בשחלה.
- 3.4.4.2 ביופסיית חרוט עם סכין, ביופסית חרוט באמצעות לייזר - אם יש שימוש בהרדמה מקומית בצוואר הרחם.

3.4.5 הרדמה:

- 3.4.5.1 פעולות שכרוכות בהעדר קשר בין העין לקצות האצבעות של המרדים, כולל אינטובציה אנדוטרכאלית.

3.4.6 פעולות בלפרוסקופיה:

- 3.4.6.1 בדרך כלל, פעולות לפרוסקופיות אינן מועדות לחשיפה כי אצבעות המטפל תמיד בטווח הראיה, אולם בשל הסיכון שלפרוסקופיה תרפויטית תסתבך ויהיה צורך לבצע פפמ"ח (למשל לפרוטומיה או טורקוטומיה), יש להתייחס למבצעי לפרוסקופיה כמבצעי פפמ"ח.

3.4.7 מיילדות:

- 3.4.7.1 אינפילטרציה של הרדמה מקומית לפני האפיזיוטומיה.
- 3.4.7.2 תפירת האפיזיוטומיה.
- 3.4.7.3 הצמדת אלקטרודות לגולגולת של תינוק.
- 3.4.8 ניתוחים של כירורגיה כללית, נוירוכירורגיה, בית החזה, חזה ולב, אורתופדיה, כירורגיה פלסטית, אורולוגית, א.א.ג, ילדים, כלי דם, כף היד, פה ולסת וניתוחים פודיאטריים:
 - 3.4.8.1 כל הפעולות הניתוחיות הפתוחות (והלפרוסקופיות).

3.4.9 סיעוד:

- 3.4.9.1 צוות סיעודי במערך הטראומה ומיילדות, בחדר ניתוח ובסיוע לכל פעולה אחרת המוגדרת כפפמ"ח.

3.4.10 פרמדיק ועוזרי רופא:

- 3.4.10.1 כל הפרמדיקים ועוזרי רופא המטפלים בפצועים ברפואה הטרומ אשפוזית, באמבולנסים או במלר"ד, נחשבים למבצעי פפמ"ח.

3.4.11 קרדיולוגיה פולשנית:

3.4.11.1 צנתור חתך וריד המערב דיסקציה;

3.4.11.2 הכנסת קוצב לב.

3.4.12 רדיולוגיה פולשנית.

3.4.13 רפואת שיניים:

3.4.13.1 רפואת שיניים, כולל עבודת שיננית נחשבות כפפמ"ח.

3.4.13.2 הבהרה: סיעת לרופא שיניים אינה מבצעת פפמ"ח.

3.4.14 רפואה דחופה וטראומה.

3.5 הבהרה: ככלל, פעולות אנדוסקופיות אינן נחשבות כמועדות לחשיפה.

1. את הבדיקות ל-HCV צריכים לבצע תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי בריאות אשר מקבלים את "תכנית החיסונים המורחבת".
 - 1.1 הכניסה לתוקף של הוראות חוזר זה על הבדיקות ל-HCV בקבוצות עובדים נוספות תהיה בשני שלבים:
 - 1.2 השלב הראשון, מיד עם פרסום חוזר זה, לקבוצות העובדים שלהלן:
 - 1.2.1 כל העובדים ותלמידי מקצועות הבריאות החדשים המקבלים את התכנית המורחבת.
 - 1.2.2 סטאז'רים.
 - 1.2.3 מבצעי פמ"ח חדשים.
 - 1.3 השלב השני:
 - 1.3.1 עובדים וותיקים המבצעים פמ"ח, שכבר קיבלו אישור בעבר על קבלת תכנית החיסונים, צריכים להשלים את ביצוע הבדיקות ל-HCV, הנכללות בה כיום ולא נכללו בעבר, עד שנה מיום פרסום החוזר. צריכים לבצע בדיקות אלו גם עובדי בריאות שכבר קבלו "תכנית חיסון בסיסית" שהותאמה למקצועם בעבר, ועוברים לעסוק במקצוע בו יש לקבל את התכנית המורחבת.
 - 1.4 הערה: אין צורך לבדוק נשאות HCV בעובדי בריאות המקבלים את "תכנית החיסון המינימלית" ואת "תכנית החיסון הבסיסית". בדיקות סינון לעובדי בריאות אלו, המצויים בסיכון גבוה מסיבות שונות, מבוצעות בקופות החולים בהתאם לתכנית הלאומית למיגור HCV בישראל. רצוי להמליץ לעובדים אלה להיבדק באמצעות קופת חולים.
 - 1.5 עובד בריאות שנבדק בעבר ל-anti-HCV ונמצא שלילי אינו נדרש לחזור על הבדיקה. זאת למעט מקרים של חשיפה לדם. במקרה כזה יש לפעול לפי חוזר מס' 3/2006 "נוהל למניעת הדבקה בנגיפים HBV ו-HCV אחרי חשיפה לדם ו/או לנוזלי גוף אחרים בקרב עובדי בריאות", כאן.
2. בדיקות הסינון ל-HCV:
 - 2.1 בדיקת הסינון ל-HCV היא בדיקת נוגדנים ל-HCV (anti-HCV).
 - 2.2 אם זוהו נוגדני anti-HCV, תבוצע בדיקת PCR לעומס נגיפי (HCV-RNA).
 - 2.3 בהתאם לתקנות מס מקביל (שירותי בריאות בעבודה), תשל"ג-1973, מימון הבדיקות חל על קופת החולים המבטחת. תקנות אלו אינן חלות על מימון בדיקת תלמידי מקצועות אלו, ועל התלמידים לממנן.
3. המגבלות החלות על עובדי בריאות נשאי HCV
 - 3.1 עובד בריאות נשא HCV שאינו מבצע פמ"ח רשאי לעסוק בעיסוקו.
 - 3.2 אם בבדיקות הסינון בעובד בריאות או בתלמיד מקצועות הבריאות, שמקבלים את "תכנית החיסון המורחבת", זוהתה נשאות ל-HCV, יש להפנות למרפאה למחלות כבד לקבלת ייעוץ על טיפול ומעקב. עובד המבצע פמ"ח, ותלמידי רפואת שיניים, שיננות ופרמדיקים, יש להפנות במקביל ל"וועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו-HCV", לבדיקת הממצאים ולקבלת

החלטה, האם רשאי לבצע פעולות אלו. אין להפנות לוועדה זו עובדי בריאות שאינם מבצעים פפמ"ח או תלמידי רפואה, סיעוד ועוזרי רפואה שנמצאו נשאי HCV. יחד עם זאת, יש להסב תשומת ליבם לחוזר מס' 3/2006 "נוהל למניעת הדבקה בנגיפים HBV ו-HCV אחרי חשיפה לדם ו/או לנוזלי גוף אחרים בקרב עובדי בריאות", כאן.

3.3. עובדי בריאות עם HCV-RNA חיובי (כלומר קיימת וירמיה) לא יורשו לבצע פפמ"ח. תלמידי רפואת שיניים, שיננות ופרמדיקים עם HCV-RNA חיובי לא יורשו להתחיל את ההתנסות הקלינית ולא יינתן להם אישור בחלק ג' של נספח 6 עד להתקיימות התנאים המפורטים בסעיף 3.4.

3.4. עובד בריאות שהתגלה כנשא HCV יוכל לחזור לבצע פפמ"ח וכן תלמיד רפואת שיניים, שיננות ופרמדיקים יוכל להתחיל את ההתנסות הקלינית בתנאים הבאים:

3.4.1. ביצוע בדיקת עומס נגיפי 4 שבועות מתחילת הטיפול וכעבור 12 שבועות מסיומו.

3.4.2. אם 4 שבועות אחרי תחילת הטיפול אין עדות להמצאות הנגיף בדם ניתן לאשר באופן זמני חזרה לביצוע פפמ"ח. האישור ניתן ע"י הוועדה להעסקת עובדי בריאות נשאי HBV ו-HCV ותקף עד 12 שבועות מסיום הטיפול.

3.4.3. אם 12 שבועות אחרי סיום הטיפול, בדיקות הדם יאשרו שהושגה sustained viral response (SVR), ניתן לתת אישור קבוע לביצוע פפמ"ח. האישור ניתן באמצעות פניה לוועדה להעסקת עובדים נשאי HBV ו-HCV. אם קיים חשד לחזרת הנגיף לאחר סיום הטיפול, יש להפנות את העובד לוועדה וכן לרופא מומחה לקבלת ייעוץ.

4. עובד בריאות ותלמיד מקצועות הבריאות עם anti-HCV חיובי אך ללא עומס נגיפי, אינו נחשב כנשא HCV, ואין צורך לפנות בעניינו לוועדה כדי שיוכל לעסוק בפפמ"ח. אין צורך לחזור על בדיקות עומס נגיפי למעט מקרים שגילוי נוגדני anti-HCV חיוביים אירעו במסגרת בירור לאחר חשיפה לדם. במקרה כזה יש לפעול לפי חוזר מס' 3/2006 "נוהל למניעת הדבקה בנגיפים HBV ו-HCV אחרי חשיפה לדם ו/או לנוזלי גוף אחרים בקרב עובדי בריאות", כאן.

נספח 5: טבלת הגדרת חסינות נגד טטנוס דיפתריה, חצבת חזרת ואדמת, שעלת, אבעבועות רוח ופוליו והשלמת חיסונים בעובדים שאינם מחוסנים

פוליו	אבעבועות רוח	חצבת חזרת ואדמת	שעלת	טטנוס דיפתריה	חיסון
תיעוד או הצהרה על קבלת שתי מנות חיסון ברווח זמן של 6-8 שבועות ומנת דחף 6 חודשים לאחר מנה שנייה, שניתנה בגיל 18 ומעלה	הצהרה שחלה באבעבועות רוח או בשלבקת חוגרת או או תיעוד על קבלת שתי מנות חיסון ברווח זמן של ארבעה שבועות שניתנו לאחר גיל שנה או או תיעוד על כייל מחסן	מי שנולד לפני 1957 או יליד 1957 ואילך שבידיו תיעוד על קבלת שתי מנות חיסון ברווח זמן של ארבעה שבועות שניתנו לאחר גיל שנה או או מי שבידיו תיעוד על כייל מחסן לשלוש המחלות	תיעוד על קבלת מנת חיסון אחת מגיל 18 ומעלה	תיעוד או הצהרה על קבלת שתי מנות חיסון ברווח זמן של 6-8 שבועות, ומנת דחף 6 חודשים לאחר מנה שנייה. מנת הדחף תיחשב בתוקף אם ניתנה לפני פחות מ-10 שנים.	מחוסן מלא
תיעוד או הצהרה על קבלת 1-2 מנות חיסון, או על מנת דחף שניתנה לפני גיל 18	תיעוד על קבלת מנת חיסון אחת או שקיבל חיסון לא לפי רווחי הזמן או הגיל המומלצים	יליד 1957 ואילך שבידיו תיעוד על קבלת מנת חיסון אחת או על קבלת חיסון לא לפי רווחי הזמן או הגיל המומלצים או על כייל מחסן למחלה אחת או שתיים מתוך השלוש	-	תיעוד או הצהרה על קבלת פחות מ-3 מנות חיסון או מנת דחף שניתנה לפני יותר מ-10 שנים	מחוסן חלקי
היעדר תיעוד או הצהרה על קבלת שתי מנות חיסון ומנת דחף שניתנה בגיל 18 ומעלה	לא מצהיר שחלה באבעבועות רוח או שלבקת חוגרת ואין תיעוד על קבלת שתי מנות חיסון בהפרש של ארבעה שבועות שניתנו לאחר גיל שנה ואין תיעוד על כייל מחסן	יליד 1957 ואילך שאין בידיו תיעוד על קבלת שתי מנות חיסון בהפרש של ארבעה שבועות שניתנו לאחר גיל שנה ואין תיעוד של כייל מחסן לשלוש המחלות	היעדר תיעוד על קבלת מנת חיסון אחת מגיל 18 ומעלה	היעדר תיעוד או העדר הצהרה על קבלת שלוש מנות חיסון לפחות	לא מחוסן
	לא יאושר לטפל בחולים במצב של דיכוי חיסוני במחלקות להשתלת מוח עצם, המטואונקולוגיה ואונקולוגיה (מבוגרים או ילדים), בתינוקות בחדרי הלידה, במחלקות ילדים, ילודים ופגים, בחדרי המיון, במרפאות המטפלות בילדים ובתחנות לבריאות המשפחה	לא יאושר לטפל בחולים במצב של דיכוי חיסוני במחלקות להשתלת מוח עצם, המטואונקולוגיה ואונקולוגיה (מבוגרים או ילדים), בתינוקות בחדרי הלידה, במחלקות ילדים, ילודים ופגים, בחדרי המיון, במרפאות המטפלות בילדים ובתחנות לבריאות המשפחה	לא יאושר לטפל בתינוקות בחדרי הלידה, במחלקות ילדים, ילודים ופגים, בחדרי המיון, במרפאות המטפלות בילדים ובתחנות לבריאות המשפחה		פעולות אסורות למי שלא מחוסן

נספח 6: רישום ותיעוד במרפאת החיסונים לעובדי בריאות

נספח 6 א: חיסונים ובדיקות שבוצעו בעבר ותכנית השלמת חיסונים לעובד בריאות /
תלמיד מקצועות הבריאות

נספח 6 ב: תכנית החיסונים שעל עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לקבל
והבדיקות שעליו לבצע, ורישום ביצועם

נספח 6 ג: אישור על קבלת תכנית החיסונים של עובד הבריאות ותלמיד מקצועות
הבריאות

נספח 6 ד: הודעה לעובד בריאות ותלמיד מקצועות הבריאות שאינו מוגן נגד דלקת
כבד B

נספח 6 ה: סירוב עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לקבל חיסון

נספח 6 ו: סירוב עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לבצע בדיקה ל-HBV
או ל-HCV

נספח 6 ז: סירוב עובד בריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לבצע בדיקות לשחפת או
לקבל טיפול מונע שחפת

**נספח 6 א: חיסונים ובדיקות שבוצעו בעבר ותכנית השלמת חיסונים
לעובד בריאות / תלמיד מקצועות הבריאות**

(סמליל המרפאה המחסנת)

תאריך: _____

חלק א': החיסונים שקבל בעבר עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות והבדיקות שביצע

שם פרטי ומשפחה	מספר ת.ז.	בהריון כעת	שנת הלידה
		כן / לא	
עובד/תלמיד	עיסוק	המוסד בו עובד/לומד	
עובד מינהל?	כן / לא	אם כן – האם נמצא בתפקיד הכרוך במגע עם מטופלים או הפרשותיהם?	
האם מקבל את התכנית המורחבת?	האם מבצע פפמ"ח?	האם קיבל דם או מוצריו ב-3 החודשים האחרונים?	
כן / לא	כן / לא	כן / לא	

החיסונים שקיבל:

החיסון	מנה 1	מנה 2	מנה 3	מנה 4	מנה 5	מנה 6
	תאריך	תאריך	תאריך	תאריך	תאריך	תאריך
IPV/OPV*						
* Td						
Tdap						
**MMR						
דלקת כבד נגיפית B ***						
אבעבועות רוח*						
אחר, פרט:						
אחר, פרט:						

* יש לסמן כוכבית במקום תאריך, אם הרישום מבוסס על הצהרת העובד ולא על תיעוד.

** אפשר לרשום גם תאריך תוצאה מעבדתית, המעידה על חסינות נגד שלוש המחלות.

*** יש לסמן כוכבית במקום תאריך, אם העובד נולד אחרי 1.1.1992 והרישום מבוסס על הצהרת העובד ולא על תיעוד.

האם קיימת הוריית נגד לקבלת אחד מהחיסונים?

לא / כן

אם כן – נא לפרט את שם החיסון והסיבה להוריית הנגד:

בדיקות ל-**HBV** למקבלי התכנית המורחבת:

כיל נוגדני Anti-HBs

כיל נוגדנים של _____ mIU/ml מיום: _____

הבדיקה לא בוצעה

בדיקת נוגדני Anti-HBc שלילית חיובית

בדיקה ל- HBsAg שלילית חיובית

אם חיובית, למבצעי פפמ"ח –

ביצוע בדיקת עומס נגיפי: (HBV-DNA): _____ עותקים/מ"ל .

בדיקות ל-HCV למקבלי התכנית המורחבת:

בדיקת נוגדנים ל-HCV (anti-HCV): שלילית חיובית – אם חיובית:

בדיקת עומס נגיפי (HCV RNA) ב-PCR: _____

תבחין טוברקולין בשיטת מנטו:

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ.

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ.

בוצע צילום חזה: לא כן – אם כן:

תוצאת צילום חזה: _____

אופציה: תוצאת בדיקת IGRA: שלילית חיובית

המלצות לטיפול מונע: לא כן – אם כן:

בוצע לא בוצע

חתימה:

שם עובד המרפאה שרשם את הפרטים על
חיסוני העבר:

חלק ב': הצהרה על קבלת חיסונים ועל מחלה בעבר*

סמן את ההצהרות המתאימות:

- אני מצהיר/ה כי קיבלתי את כל החיסונים שניתנים בתחנות לבריאות המשפחה ובבתי הספר או ביום הגיוס לצה"ל.
- מנת חיסון אחרונה נגד דיפתריה וטטנוס קבלתי בשנת _____.
- מנת חיסון אחרונה של חיסון נגד פוליו קבלתי בשנת _____.
- נולדתי בישראל אחרי 1.1.1992 וקבלתי 3 מנות חיסון נגד נגיף דלקת כבד B.
- נולדתי בישראל אחרי 1.1.1992 וידוע לי שקבלתי את כל החיסונים שניתנים בתחנות לבריאות המשפחה.
- אני מצהיר/ה שחליתי באבעבועות רוח או בשלבת חוגרת (הרפס זוסטר).

תאריך

חתימה

מס' ת"ז

שם מלא

**נספח 6 ב: תכנית החיסונים שעל עובד הבריאות או תלמיד מקצועות
הבריאות לקבל והבדיקות שעליו לבצע, ורישום ביצועם**

(סמליל המרפאה המחסנת)

תאריך: _____

שם פרטי ומשפחה	מספר ת.ז.	בהריון כעת	שנת הלידה
		כן / לא	
עובד/תלמיד	עיסוק	המוסד בו עובד/לומד	
עובד מינהל?	לא / כן	אם כן – האם נמצא בתפקיד הכרוך במגע עם מטופלים או הפרשותיהם?	
		כן / לא	
האם מקבל את התכנית המורחבת?	האם מבצע פפמ"ח?	האם שייך למקצועות, לגביהם יש דרישה לביצוע בדיקת Anti-HBs?	האם קיבל דם או מוצריו ב-3 החודשים האחרונים?
לא / כן	לא / כן	לא / כן	לא / כן
תכנית החיסונים שעל העובד/תלמיד לקבל: ☐ תכנית המינימום ☐ תכנית הבסיס ☐ תכנית מורחבת			

החיסון	תכנית החיסונים			ביצוע התכנית										
	מנה 1	מנה 2	מנה 3	מנה 1			מנה 2			מנה 3				
				שם	אצוזה	תאריך	שם	אצוזה	תאריך	שם	אצוזה	תאריך		
IPV														
Td														
Tdap														
MMR														
דלקת כבד B														
אבעבועות רוח														
IPV														

בדיקות ל-HBV למקבלי התכנית המורחבת:

כיל נוגדני Anti-HBs - יש לבצע: לא כן. אם כן -

תוצאת כייל נוגדנים של _____ mIU/ml

מיום: _____

הבדיקה לא בוצעה

בדיקת נוגדני Anti-HBc שלילית חיובית

בדיקה ל- HBsAg שלילית חיובית

אם חיובית, בדיקת עומס נגיפי (HBV-DNA): _____ עותקים/מ"ל

בדיקות ל-HCV למקבלי התכנית המורחבת:

בדיקת נוגדנים ל-HCV (anti-HCV): שלילית חיובית – אם חיובית:

בדיקת עומס נגיפי (HCV RNA) ב-PCR: _____

הערות:

שם עובד המרפאה שקבע את התכנית:	חתימה:

תבחין טוברקולין בשיטת מנטו:

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ.

אם תוצאת הבדיקה הראשונה נמוכה מ- 10 מ"מ, יש לבצע בדיקה שניה:

הפניה לבדיקה שניה בתאריך: _____.

תאריך הזרקה: _____ תאריך קריאה: _____ תוצאה _____ מ"מ.

בוצע צילום חזה: לא כן – אם כן:

_____ תוצאת צילום חזה:

בוצעה בדיקת IGRA: לא כן – אם כן:

תוצאת הבדיקה: שלילית חיובית

המלצות לטיפול מונע: לא כן – אם כן:

בוצע לא בוצע

שם עובד המרפאה שביצע את התבחין:	חתימה:

**נספח 6 ג: אישור על קבלת תכנית החיסונים של עובד הבריאות ותלמיד
מקצועות הבריאות**

(סמליל המרפאה המחסנת)

אני מאשר/ת כי

מספר ת.ז.

שם מלא

קיבל את כל החיסונים הדרושים על פי נוהל חיסון עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות אשר עליו לקבל.

קיבל את כל החיסונים הדרושים, למעט החיסונים כנגד: _____
עקב: _____

הוריית נגד

סיבה אחרת (פרט):

ביצע את הבדיקות ל- HBV ול- HCV הנדרשות על פי עיסוקו.

ביצע תבחין טוברקולין (מנטו), ואין צורך בהמשך בירור.

ביצע תבחין טוברקולין (מנטו), וממשיך לבצע בירור לפי הצורך*.

אינו מגיב לחיסון כנגד HBV ואינו מוגן כנגד HBV.

אישור זה הינו:

קבוע

זמני, עד תאריך _____ . על מחלקת משאבי האנוש או הנהלת המוסד להכשרת עובדי הבריאות להפנותו למרפאה להשלמת החיסון/הבירור לקראת התאריך הנ"ל.

תאריך

חתימה

שם עובד/ת המרפאה

*אם עדיין נדרש בירור לשחפת, יש לתת אישור זמני לחצי שנה, לצורך סיום הבירור.

**נספח 6: הודעה לעובד בריאות ותלמיד מקצועות הבריאות שאינו מוגן
נגד דלקת כבד נגיפית B**

(סמליל המרפאה המחסנת)

הודעה לעובד בריאות ותלמיד מקצועות הבריאות שאינו מוגן נגד דלקת כבד נגיפית B

בבדיקת הדם שבצעת נמצא, כי אינך מוגן מפני נגיף דלקת כבד B, עקב אחת מן הסיבות הבאות:

על אף שקיבלת שתי סדרות של חיסון נגד דלקת כבד נגיפית B, על פי תוצאות רמת הנוגדנים נגד נגיף זה, התגובה החיסונית אינה מספיקת.

על אף שנמצא שאין אתה מחוסן באופן טבעי נגד נגיף דלקת כבד B, קיימת הורייית נגד למתן החיסון.

בכל אירוע של חשיפה לדם או לנוזלי גוף של מטופל עליך לפנות לטיפול במחלקה לרפואה דחופה בבית חולים, ולמסור למטפל בך במיון, שאינך מוגן מפני דלקת כבד נגיפית B.

ב ב ר כ ה ,

שם עובד/ת המרפאה חתימה תאריך

נספח 6 ה: סירוב עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לקבל חיסון

(סמליל מרפאת החיסונים)

משרד הבריאות קובע, שעליך לקבל חיסונים בטוחים ויעילים, שיגנו עליך מפני הדבקה במחלות קשות, וימנעו ממך להדביק את הקרובים לך ואת מטופליך במחלות אלו. סירובך לקבל אחד או יותר מהחיסונים הנ"ל עלול לסכן את בריאותך, בריאות הקרובים לך ובריאות מטופליך. בנוסף, קיימת השלכה ביטוחית ונזיקית במקרה של הדבקה במהלך עבודתך, או מעורבותך באירוע של הדבקה מטופל. לעובדי בריאות מסוימים במערכת הבריאות הממשלתית נאסר לבצע פעולות מוגדרות, אם לא יקבלו חיסונים מסוימים, כמפורט להלן:

1. חסינות מוכחת נגד דלקת כבד נגיפית B היא תנאי לביצוע פעולות פולשניות מועדות לחשיפה.
2. קבלת חיסון Tdap היא תנאי לעבודה עם תינוקות עד גיל שנה.
3. חסינות נגד חצבת, אדמת, חזרת ואבעבועות רוח היא תנאי לטיפול בחולים מדוכאי חיסון ולעבודה עם תינוקות בחדרי הלידה, במחלקות ילדים, ילודים ופגים, בחדרי המיון, במרפאות המטפלות בילדים ובתחנות לבריאות המשפחה.
4. לפני חתימתך על טופס זה, אנא שאל/י כל שאלה בכל נושא המתייחס לפעולות החיסון, הנחיות, אמצעי הזהירות והוריות הנגד, והמשמעויות של היעדר חיסון או סירוב לקבל חיסון.

הצהרה:

לאחר שעיינתי בכתוב לעיל, קבלתי הסבר וקראתי את דף המידע לעובד בריאות על החיסונים שמשרד הבריאות קבע שעלי לקבל, אינני מסכים/ה לקבל את החיסונים הבאים:

- חיסון נגד HBV
- חיסון נגד שעלת, דיפתריה וטטנוס
- חיסון נגד אדמת, חצבת וחזרת
- חיסון נגד אבעבועות רוח
- חיסון נגד פוליו
- אחר, פרט: _____
- אחר, פרט: _____

שם מלא	מס' ת"ז	חתימה	תאריך

שם עובד/ת המרפאה	חתימה	תאריך

נספח 6 ו: סירוב עובד הבריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לבצע בדיקה ל-HBV או ל-HCV

(סמליל מרפאת החיסונים)

משרד הבריאות קובע, שעליך לבצע בדיקות ל-HBV ו-HCV. סירובך לבצע את הבדיקות עלול לסכן את בריאותך ואת בריאות מטופליך. בנוסף, קיימת השלכה ביטוחית ונזיקית במקרה של הדבקתך במהלך עבודתך, או מעורבותך באירוע של הדבקת מטופל. לפני שתחתום על טופס זה, אנא שאל כל שאלה על הבדיקה והטיפול.

הצהרה:

לאחר שעיינתי בכתוב וקבלתי הסבר, אינני מסכים/ה:

- לבצע בדיקות בהקשר לחסינות נגד נגיף דלקת כבד B.
- לבצע בדיקות לנשאות נגיף דלקת כבד B.
- לבצע בדיקות לנשאות נגיף דלקת כבד C.

שם מלא	מס' ת"ז	חתימה	תאריך
--------	---------	-------	-------

שם עובד/ת המרפאה	חתימה	תאריך
------------------	-------	-------

**נספח 6 ז: סירוב עובד בריאות או תלמיד מקצועות הבריאות לבצע בדיקות לשחפת
או לקבל טיפול מונע שחפת**

(סמליל מרפאת החיסונים או המלש"ח)

משרד הבריאות ממליץ לך לבצע תבחין טוברקולין לאבחון שחפת חביונית. אם תמצא חיובי בבדיקת טוברקולין, תישקל המלצה לטיפול מונע לשחפת חביונית, כדי להגן עליך מפני המחלה הפעילה, וכתוצאה מכך למנוע אפשרות שכחולה שחפת ריאות פעילה תדביק את הקרובים לך ואת החולים בטיפולך. סירובך לבצע את הבדיקה / לקבל את הטיפול המונע המומלץ לך*, עלול לסכן את בריאותך, בריאות קרוביך ובריאות מטופליך. בנוסף, קיימת השלכה ביטוחית ונזיקית במקרה של הדבקתך במהלך עבודתך, או מעורבותך באירוע של הדבקת מטופל/ת. לפני שתחתום על טופס זה, אנא שאל כל שאלה על הבדיקה והטיפול.

הצהרה:

לאחר שעיינתי בכתוב וקבלתי הסבר, אינני מסכים/ה:

- לבצע בדיקת תבחין טוברקולין.
- להשלים בירור לשחפת חביונית (הכולל לפחות צילום ריאות).
- לקבל טיפול מונע נגד שחפת.

שם מלא	מס' ת"ז	חתימה	תאריך
--------	---------	-------	-------

שם עובד/ת המרפאה	חתימה	תאריך
------------------	-------	-------

*מחק את המיותר

בריאות ולתלמידי מקצועות הבריאות

(סמליל מרפאת החיסונים)

עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות עלולים להדבק עקב עיסוקם במחוללי מחלות מדבקות קשות. הם גם עלולים להדביק במחוללים אלו את מטופליהם ואת בני ביתם. לכן קבע משרד הבריאות, כי עליהם להיות מחוסנים נגד המחלות הקשות, החשובות, אשר נגדן קיים חיסון בטוח ויעיל, ולבצע בדיקות למחלות מדבקות, בהתאם לעיסוקם.

רוב מקבלי החיסונים אינם סובלים מתופעות לוואי אחרי קבלתם. תופעות הלוואי העיקריות הן קלות וחולפות תוך יום-יומיים: רגישות וחום במקום ההזרקה, עלית חום, עייפות, כאבי ראש, סחרחורת, ירידה בתאבון ובחילה. תגובה אלרגית חמורה (אנפילקסיס) היא נדירה ביותר. אחרי קבלת החיסונים החיים המוחלשים (MMR ואבעבועות רוח) תתכן גם פריחה קלה 5-12 ימים אחרי קבלת החיסון.

אין לחסן בחיסון מסוים את מי שהגיב בתגובה חמורה למנה קודמת של אותו חיסון או לאחד ממרכיביו. אין לחסן בחיסון חי מוחלש נשים הרות ואנשים עם דיכוי במערכת החיסון.

אחרי קבלת חיסון או ביצוע תבחין מנטו יש להמתין בישיבה 15 דקות בחדר ההמתנה.

על תופעות שהופיעו בסמיכות לקבלת החיסון, יש לדווח בהקדם האפשרי לגורם המחסן.

1. חיסון נגד דלקת כבד נגיפית B

דלקת כבד נגיפית B (Hepatitis B) היא זיהום נגיפי הפוגע בכבד. לאחר ההדבקה הנגיף עלול לגרום לצהבת, חוסר תיאבון, כאבי בטן, הקאה, שלשול ותשישות, למשך מספר שבועות ואף חודשים. יתכן זיהום כרוני (נשאות), הגורם לדלקת ממושכת בכבד. שליש מהנשאים יסבלו משחמת הכבד וסרטן הכבד. הנגיף עובר בעיקר דרך חשיפה לדם ולנוזלי גוף אחרים, כולל באמצעות וקטור, כמו מחטים.

המניעה היעילה ביותר של המחלה היא באמצעות קבלת סדרה של 3 מנות חיסון, הניתנות במשך 6 חודשים. החל מ-1.1.1992 ניתן החיסון בישראל ליילודים בחדרי לידה ולתינוקות בתחנות לבריאות המשפחה. עובדי בריאות הבאים במגע עם חולים, הפרשותיהם ועצמים חדים הינם בסיכון מוגבר להידבק בנגיף.

משרד הבריאות קובע, שעל עובדי בריאות שנמצאים בסיכון הגבוה ביותר להדבק בנגיף, לבצע בדיקות לנשאותו: Anti-HBc ו-HBsAg ובדיקה לחסינות נגדו: בדיקת נוגדני anti-HBs, שתבוצע 4-8 שבועות אחרי קבלת סדרת החיסון המלאה. הבדיקה מבוצעת כדי לוודא תגובה חיסונית יעילה וארוכת טווח. נחשב מחוסן גם מי שרכש חסינות בחשיפה טבעית. יחשב מחוסן באופן טבעי מי שלא חוסן, ומציג תיעוד על תוצאה חיובית של נוגדנים מסוג anti-HBs (ברמה שנקבעה).

נקבעו הגבלות על עבודת עובדים שלא חוסנו ו/או לא ביצעו את הבדיקות הדרושות.

2. חיסון נגד טטנוס, דיפתריה ושעלת, Tdap

טטנוס (צפדת או פלצת) היא מחלה קשה, הנגרמת על ידי חיידק שנמצא בקרקע, באבק הבית, במעי בעלי חיים והפרשותיהם, וכן בצואה של בני אדם. החיידק מפריש רעלן, הגורם לכיווץ שרירים קשה ומסוכן. הדרך היעילה ביותר למניעת טטנוס היא מתן חיסון שמכיל את הרעלן, הנקרא טוקסואיד, מנוטרל בפורמלדהיד.

דיפתריה (קרמת או אסכרה) היא מחלה קשה, הנגרמת על ידי חיידק. החיידק מתרבה בלוע ועלול ליצור ממברנה, החוסמת את דרכי הנשימה, ולהפריש רעלן הגורם לדלקת הלב והעצבים ונזק לכליות. החיסון נגד דיפתריה מכיל את רעלן הדיפתריה, מנוטרל בפורמלדהיד.

משרד הבריאות ממליץ לכל אדם לקבל מנת חיסון נגד דיפתריה וטטנוס כל 10 שנים.

שעלת היא מחלה מדבקת מאד, הנגרמת ע"י חיידק, הגורם להתקפי שיעול חזק ובתינוקות קטנים גם להפסקות נשימה. הסיבוכים השכיחים הם דלקת ריאות, פגיעה במוח ומוות. החסינות עקב מחלה או חיסון דועכת אחרי מספר שנים. הורים ומטפלים לא מחוסנים הם מקור ההדבקה העיקרי לתינוקות קטנים. תינוקות מקבלים חיסון נגד שעלת החל מגיל חודשיים, אך מפתחים הגנה מספקת רק לקראת גיל ארבעה חודשים. חיסון זה מומלץ גם לנשים הרות, עדיף מוקדם בשבועות 27-36, פעם אחת בכל הריון. משרד הבריאות קובע כי על כל עובד בריאות וכל תלמיד מקצועות הבריאות לקבל מנה אחת של חיסון נגד דיפתריה, טטנוס ושעלת (Tdap), שניתנה אחרי גיל 18 שנים, המגן משלושת המחלות הנ"ל. נקבעו הגבלות על עובדי בריאות המטפלים בתינוקות, אם לא קיבלו את החיסון, וזאת בגלל שיעורי הסיבוכים והתמותה הגבוהים מהמחלה בתינוקות.

3. חיסון נגד פוליו (שיתוק ילדים)

פוליו היא מחלה נגיפית, הכוללת שיתוק בגפיים ובשרירי הנשימה, אשר עלולה לגרום נכות ומוות. נחשב מחוסן לכל החיים מי שבידו תיעוד על קבלת 3 מנות של חיסון נגד פוליו (שניתן בזריקה או בטיפות לפה), כשלפחות אחת מהן ניתנה מעל גיל 18 שנים. עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות מקבלים את החיסון בזריקה.

4. חיסון נגד חצבת, חזרת ואדמת (MMR)

חצבת היא מחלה נגיפית קשה ומדבקת מאד, באמצעות טיפות קטנות המופרשות מדרכי הנשימה. הביטוי העיקרי שלה הוא חום גבוה ופריחה בעור. כ-30% מהחולים סובלים מסיבוכים, כגון: שלשול, דלקת אוזניים, דלקת ריאות, דלקת מוח ופגיעה מאוחרת במוח. כ-0.2% מהחולים בחצבת במדינות מפותחות מתים ממנה.

חזרת היא מחלה נגיפית, מתבטאת בחום, נפיחות בלוטות הרוק, דלקת גרון וכאבי ראש. סיבוכיה הם דלקת קרום המוח, חירשות, דלקת הלב ודלקת האשכים והשחלות. המחלה מועברת דרך האוויר באמצעות טיפות גדולות, המופרשות מדרכי הנשימה בעת שיעול או עיטוש, או במגע עם הפרשות החולה. אדמת היא מחלה נגיפית, המתבטאת בחום ובפריחה. הדבקה של אישה הרה באדמת עלולה לגרום הפלה, מות העובר או לידה מוקדמת, וכן תסמונת אדמת מלידה, הכוללת מומים מולדים בלב, חרשות, עיוורון ופיגור שכלי.

משרד הבריאות קובע, שעל כל עובד בריאות וסטודנט למקצועות הבריאות לקבל שתי מנות של חיסון חי מוחלש נגד חצבת חזרת ואדמת (MMR), המעניקות, בדומה להדבקה טבעית, חסינות לכל החיים. מי שנולד לפני 1957 נחשב כמחוסן נגד מחלות אלו. גם מי שבידו תיעוד מעבדתי על חסינות נחשב מחוסן. משרד הבריאות אוסר על עובדי בריאות שאינם מחוסנים נגד שלושת המחלות הנ"ל לעבוד במחלקות ומרפאות המטפלות בחולים אונקולוגיים והמטואונקולוגיים, כי המחלה קשה וקטלנית בקרבם. נקבעו גם הגבלות על עובדי בריאות המטפלים בתינוקות, אם לא קיבלו את החיסון, וזאת בגלל שיעורי הסיבוכים והתמותה הגבוהים מהמחלה בתינוקות.

5. חיסון נגד אבעבועות רוח

אבעבועות רוח היא מחלה נגיפית מדבקת, המתבטאת בחום גבוה ושלפוחיות. המחלה עוברת ע"י פיזור הנגיף בטיפות קטנות לסביבה בעת שיעול, עיטוש או מגע עם הפרשות מהאף או עם הנוזל שבשלפוחיות. סיבוכי המחלה הם דלקת ריאות, דלקת מוח, זיהום קשה בעור, ולעתים נדירות נטיה לדמם, פגיעה בכליות ומוות.

החיסון נגד המחלה הוא תרכיב חי מוחלש. משרד הבריאות קובע שעל עובדי בריאות ותלמידי מקצועות הבריאות להצהיר שחלו באבעבועות רוח, או להציג תיעוד על קבלת שתי מנות חיסון ברווח של 4 שבועות ביניהן. לחילופין, עליהם להציג תוצאת בדיקת נוגדנים, המעידה על חסינות. משרד הבריאות אוסר על עובדי בריאות שאינם מחוסנים נגד המחלה לעבוד במחלקות ומרפאות המטפלות בחולים אונקולוגיים והמטואונקולוגיים, כי המחלה קשה וקטלנית בקרבם. נקבעו גם הגבלות על עובדי בריאות המטפלים בתינוקות, אם לא קיבלו את החיסון, וזאת בגלל שיעורי הסיבוכים והתמותה הגבוהים מהמחלה בתינוקות.

6. תבחין טוברקולין לאבחון שחפת

שחפת נגרמת על ידי חיידק, המועבר מאדם לאדם ע"י טיפות קטנות, המופרשות ממערכת הנשימה של אדם החולה בשחפת ריאות. החיידק גורם למחלת ריאות קשה, ויכול גם לפגוע באיברים אחרים, כגון: מוח, כליות ועצמות. כאשר חולה בשחפת ראות משתעל או מתעטש, חיידקי השחפת מתפזרים באוויר, ואנשים השוהים במחיצתו עלולים להידבק בחיידק. למבוגרים אין חיסון יעיל נגד מחלה זו. הדרך למניעתה הנה על ידי אבחון מוקדם של הדבקה וטיפול מונע באנטיביוטיקה. אבחון הדבקה נעשה על ידי תבחין טוברקולין בשיטת מנטו. התבחין מבוצע על ידי הזרקת חלבון של חיידק השחפת, PPD, בעור האמה ובדיקת התגובה להזרקה זו.

7. בדיקות לנשאות נגיף דלקת כבד C, HCV

דלקת כבד נגיפית C (Hepatitis C) היא זיהום נגיפי חמור הפוגע בכבד. לאחר ההדבקה הנגיף עלול לגרום לצהבת, חוסר תיאבון, כאבי בטן, הקאה, שלשול ותשישות למשך מספר שבועות עד חודשים. יתכן זיהום כרוני (נשאות), הגורם לדלקת ממושכת בכבד. חלק מהנשאים יסבלו משחמת הכבד וסרטן הכבד. הנגיף עובר בעיקר דרך חשיפה לדם ולנוזלי גוף אחרים, כולל באמצעות וקטור, כמו מחטים. אין חיסון נגד נגיף זה. יש נגדו טיפול יעיל ובטוח שמסלק את הנגיף מגוף האדם. עובדי בריאות מסויימים נמצאים בסיכון גבוה להידבק בו, בעיקר אלו שעוסקים בניתוחים ובטיפול בשיניים (מבצעי פפמ"ח: פעולות פולשניות המועדות לחשיפה לדם ולהפרשות המטופלים), אך נמצאים בסיכון גבוה כל הרופאים, עוזרי רופא, רופאי שיניים, שינניות, אחים/אחיות, כוח עזר סיעודי ופרמדיקים, וכן תלמידי מקצועות אלו. משרד הבריאות קובע, שעל עובדים אלו לבצע בדיקה לזיהוי הדבקה ב-HCV, שהיא בדיקת נוגדנים נגד הנגיף. המטרה העיקרית של הבדיקות היא לזהות עובדים שהם נשאי הנגיף, כדי לטפל בהם ולמנוע מהם מחלה קשה, וגם כדי לאפשר את עבודתם ללא הדבקה המטופלים. באם תימצא חיובי לנוגדנים לנגיף, תידרש לבצע בדיקות נוספות. נקבעו הגבלות על עבודת עובדים אלה, שלא ביצעו את הבדיקות לגילוי הנגיף.